

Doma
sмо
tudi
v Čedadu

DUŠAN UDOVIČ

Današnja volilna preizkušnja je za Italijo pomembnejša, kot se zdi na prvi pogled. Obnavlja se sedem deželnih uprav in nič koliko občinskih, tako ali drugače je k glasovanju poklicanih 22 milijonov volivcev. Poleg tega najbrž že dolgo ni bil tako poudarjen politični pomen volitve, čeprav gre za upravne. Kakšna slika bo izšla iz te preizkušnje bomo videli že čez nekaj ur.

Na Tržaškem in Goriškem doživljamo to volilno nedeljo kot gledalci, saj v naši deželi skorajda ni upravnih volitev, ki bi pritegnile posebno pozornost. Gre za peščico furlanskih občin, med katerimi je za nas še najpomembnejša Čedad, kjer nam gotovo ne more biti vseeno, kako se bo izsel volilni boj za novo občinsko upravo. Čedad je tako ali drugače zgodovinsko in aktualno pomembnejši urbani center, na katerega gravitira s slovenskim prebivalstvom poseljene Nadiške doline. Je tudi center, kjer domujejo pomembne manjšinske institucije. Zelo verjetno pa bo tudi najpomembnejši upravni center zvezne občin, ki jo predvideva nova, čeprav še nedorečena deželna reforma.

Zato tudi za našo skupnost še zdaleč ni vseeno, kakšna uprava bo izšla iz današnjih volitev v Čedadu, ali bo znala ob splošnih prisluhniti tudi potrebam slovenskih ljudi in organizacij. Znaki dobre volje so doslej v tej smeri bili, o kakšnih velikih rezultatih pa bi težko govorili. Seveda si želimo take uprave, ki bo v besedah in dejanskih naklonjenega dialogu in razvoju slovenske kulture, ki je na tem delu našega teritorija aktivna in prepoznavna že vrsto let.

GORICA
V občini
bo največ
90 beguncov

GORICA - Deželni odbornik Torrenti je v petek v Vidmu predstavljal nove smernice za sprejemanje in porazdelitev proslilcev za azil v FJK. Predlog temelji na bolj enakomerni porazdelitvi beguncov po deželnem ozemlju. Občine posoškega okrožja naj bi sprejele 5,83% prebežnikov (okrog 115 ljudi), občine tržiškega okraja pa 4,58% (okrog 90 ljudi). »Občina Gorica, ki gosti danes preko 200 proslilcev za azil, naj bi jih imela med 80 in 90, kar je sprejemljivo število,« je dejal goriški župan Romoli.

Na 14. strani

ITALIJA - Po polemikah o kandidatih imajo danes besedo volivci

Volitve v sedmih deželah pomemben politični test

Premier Matteo Renzi prepričan, da izid ne bo vplival na vlado

GRADIŠČUTA - Ob Podveršičevem vinogradu

Žaljivega napisa na kamnu ni več

KOPER - Markovec
Predor razburja manjšino

KOPER - Predor Markovec med Koprom in Izolo, bodo odprli v petek, polemik pa ni konec. Po protestih obalnih županov zaradi cestnine je zdaj na vrsti italijanska samoupravna skupnost. Pritožuje se, da je Dars pri predoru namestil tabli s slovenskim imenom namesto dvojezičnega »Markovec - Monte San Marco«, kot bi moralno biti po predpisih na narodnostno mešanem območju.

Na 3. strani

na iPadu,
ko je
časopis
še v tisku

Available on the App Store

POŠTNINA PLAČANA V GOTOVINI
Poste Italiane s.p.a. - Spedizione in Abbonamento Postale, D.L. 353/2003
(convertito in Legge 27/02/2004
n° 46) art. 1, comma 1, NE/TS

NEDELJA, 31. MAJA 2015

1,20 €

5 0 5 3 1

9 771124 666007

TRST - Finančna straža zasegla 7,6 tone cigaret

Na slovensko-italijanski meji spet odkrili tihotapce cigaret

Na 5. strani

Giraldi, po sledovih
1. svetovne vojne

Na 5. strani

V Gorici sprevod proti termoelektrarni

Na 14. strani

Športno društvo
Sovodnje praznovalo

Na 16. strani

Zamejec v odbojkarski reprezentanci Slovaške

Na 21. strani

KAMEN RAŽEM
• KRAŠKI KAMNOSEK •

15% POPUST
NA VSE IZDELKE:
SPOMENIKE, POLICE,
STOPNICE, KORITA....

Lokev 214 - 6219 LOKEV
Tel. +386 31 317 646
www.kamenrazem.si

pvcnagode www.pvcnagode.si

Odkrijte višjo kvaliteto bivanja

PVC Nagode d.o.o.
Podjetje za izdelavo in montažo PVC in ALU stavbnega pohištva Postojna - Slovenija Tržaška c. 87a
Tel.: 00386 5 700 05 50
Fax: 00386 5 720 35 56
info@pvcnagode.si

WINOTTI by pvcnagode OKNA, VRATA, SENCILA, KOMARNIKI IN NOTRANJA VRATA

KÖMMERLING

Sant'Anna
Impresa Trasporti Funebri

T Pogrebno podjetje
...v Trstu od leta 1908

Več kot stoletje nudimo pogrebne storitve in prevoze na tržaškem območju, v Italiji kot tudi v inozemstvu.

Devin-Nabrežina 166 - Trst skorajšnje odprtje nasproti pokopališča v Nabrežini
Ul. Torrebianca 34
Ul. dell'Istria 129
Ul. degli Alpini 2 - Općine tel. 040 213356
Usluge na domu

ITALIJA - Danes upravne volitve v sedmih deželah

Za Renzija volitve niso test o priljubljenosti vlade

RIM - Danes bo v Italiji pomembna volilna preizkušnja v sedmih deželah in številnih občinah, med temi tudi v desetih občinah v Furlaniji Julijski krajini, od katerih je najpomembnejša Čedad. Velika pozornost pa je namenjena deželnim volitvam, ki bodo zajele približno tretjino vseh volivcev v državi in bodo zradi tega pomemben politični test tudi za vlado premierja Mattea Renzija.

Politično vzdušje se je močno razgrelo tik pred volitvami s petkovo objavo poročila predsednice protimafiske komisije Rosi Bindri. Komisija je na osnovi dogovora med strankami ugotovljala, kateri med kandidati, ki jih sicer predpisi dopuščajo kandidaturo, so zaradi prehodnih sodnih postopkov zaradi kaznivih dejanj povezanih z mafijo oziroma z oškodovanjem javne uprave neprimerni za izvolitev. Takih kandidatov so na volilnih seznamih odkrili skupno 16, od teh 4 v Apuliji in vse ostale v Kampanji. Štirje pripadajo levemu sredini, dvanajst pa desni sredini.

Najbolj odmeva vključitev v seznam kandidata Demokratske stranke za predsednika Kampanje Vincenza De Luce zaradi še vedno odprttega sodnega postopka glede domnevnega izsiljevanja v funkciji župana Salerna še iz leta 1998. Celotni vrh DS se je zaradi tega ostro spravil na Bindijevu in ji očital, da je kot predstavnica manjšine v stranki zlorabilu funkcijo na čelu protimafiske komisije, zato da bi politično škodila Matteu Renziju. Bindijev zagovarjajo le nekatere med vidnejšimi predstavniki manjšine v DS, zlasti pa SEL in Gibanje 5 zvezd, ki ji priznavajo pokončno držo, pogum in korektnost pri izvajjanju mandata, ki je slonel na dogovoru med vsemi strankami. Vodstvu DS ocitajo, da jim je delo protimafiske komisije ustrezalo, vse dokler ni bil njihov kandidat De Luca vključen v seznam ti. »nespodobnhi«, kar pa je bilo neizbežno, saj ima odprt kazenski postopek zaradi enega od v dogovoru predvidenih kazenskih dejanj.

S tem v zvezi se je včeraj oglašil tudi predsednik italijanske škofovsko konferenco kardinal Arnaldo Bagnasco, ki ocenjuje, da je ocenjevanje primernosti kandidatov zelo resna zadeva, »ki jo je treba bolje urediti na pravni, politični in zakonski ravni«. Bagnasco opozarja, da je po ustavi opravljanje javnih funkcij služba v korist skupnosti in da jo je treba opravljati na spoštovanja vreden način. Kardinal je tudi pozval volivce, naj se kljub vsemu ne predajo malodušju in naj se ne odpovede svoji pravici in obenem dolžnosti do glasovanja.

Prav povečanje volilne abstinence bi po mnenju mnogih opazovalcev utegnilo zaznamovati današnjo volilno preizkušnjo in morda tudi pogojevati njen rezultat. Po napovedih na začetku volilne kampanje naj bi izjemo Veneta, kjer je favorit dosedanji predsednik Luca Zaia iz vrst Severne lige, v ostalih šestih deželah bili v prednosti kandidati Demokratske stranke. V zadnjih tednih pa so mnogi omenjali tudi možnost drugačnega razpletja, zlasti v Kampanji in Liguriji, kjer sta Renzijeva kandidata De Luca in Paita izzvala delitve v Demokratski stranki. Presenečenj ni pričakovati v Toskani, Umbriji, Markah in Apuliji, vendar bi rezultat 4:3 namesto 6:1 bil za Mattea Renzija gotovo hud neuspeh.

Premier je sicer včeraj na festivalu ekonomije v Trentu v odgovoru na novinarska vprašanja dejal, da so volitve deželne in nikakor niso politični test o priljubljenosti vlade, zato v vsakem primeru ne bodo imeli posledic na državno vlado. »Sicer pa sem optimističen, kot vedno,« je zagotovil Renzi.

Francoski premier Manuel Valls in Matteo Renzi z novinarico Lilli Gruber na festivalu ekonomije v Trentu; Renzi je ob tej priložnosti dejal, da današnje deželne volitve ne bodo imele velikega vpliva na rimske vlado

ANSA

ŽENEVA - Zunanja ministra John Kerry in Džavad Zarif

Novi pogovori o iranskem jedrskem programu

ŽENEVA - Ameriški državni sekretar John Kerry in iranski zunanjki minister Džavad Zarif sta se včeraj v Ženevi sešla na novih pogovorih o iranskem jedrskem programu, na katerih skušata premesti razlike v stališčih med Iranom in Zahodom, kar bi omogočilo doseglo končnega dogovora o tem vprašanju do 30. junija.

Iran in šesterica svetovnih velesil so okvirni dogovor o iranskem jedrskem programu dosegli aprila, a nekatera vprašanja ostajajo odprta. Med njimi je vprašanje dostopa zahodnih inšpektorjev do iranskih vojaških objektov in zmogljivosti. Kot je pred pogo-

vori v Ženevi dejal tiskovni predstavnik State Departmenta Jeff Rathke, je to eno od vprašanj, ki jih skušajo rešiti s pogajanjem.

Iranski pogajalec Abas Aragči je sicer ponovil nedavne navedbe iranskega vrhovnega voditelja ajatole Alija Hameneja, da Teheran ne bo dovolil niti inšpekcij vojaških objektov s strani tujev niti pogovorov z iranskimi jedrskimi znanstveniki, kar zahteva Zahod. Mednarodna agencija za jedrsko energijo je v zadnjem poročilu, objavljenem v petek, izpostavila, da Iran njenim inšpektorjem ni zagotovil ustreznega dostopa do jedrskih objektov.

ZDA, Velika Britanija, Kitajska, Francija, Rusija in Nemčija so trenutno sredi pogajanj s Teheranom, da bi do 30. junija dosegli dogovor o iranskem jedrskem programu. Ta bi Iranu v zameno za omilitev ostrih sankcij preprečil razvoj jedrskega orožja. Če bo v celoti uveljavljen, bo moral Iran občutno zmanjšati svoje jedrske aktivnosti, preostale pa bodo podprtne izjemno strogemu nadzoru.

Iran ves čas trdi, da je njegov jedrski program namenjen miroljubnim energetskim namenom, zaskrbljenost mednarodne skupnosti gleda prizadevanj za izdelavo jedrske bombe pa je po navedbah Teherana neutemeljena. (STA)

JAPONSKA - Včeraj Močan potres brez žrtev in hujše škode

TOKIO - Japonsko je včeraj stresel potres, ki so ga čutili tudi v prestolnici Tokio. Po podatkih japonske meteorološke službe je dosegel magnitudo 8,5. O morebitnih žrtvah ali škodi ne poročajo. Ni pa nevarnosti cunamija, je poročala japonska televizija NHK.

Žarišče potresa je bilo pri otoku Ogasawara v Tihem oceanu, kakih tisoč kilometrov južno od Tokia. Tla so se stresla ob okoli 20.30 po lokalnem času, oziroma 13.30 po srednjevropskem času. Tresenje je bilo čutiti po vsej Japonski. V Tokiu so se za kakšno minuto zamajale stavbe in sprožili avtomobilske alarme. Na letališču Narita so začasno ustavili leta ter na stadionu nogometno tekmo, za kratek čas so se ustavili tudi vlaki.

Potres je po moči skoraj podoben potresu marca 2011. Takrat je v potresu z magnitudo 9,0 in posledičnem cunamiju na severovzhodu Japonske umrl 18.500 ljudi. Valovi so takrat zalili jedrsko elektrarno Fukušima in povzročili najhujšo jedrsko nesrečo na Japonskem doslej.

HRVAŠKA - Civilna pobuda

Referendum o referendumih

ZAGREB - Več hrvaških sindikatov in organizacij civilne družbe je včeraj začelo zbirati podpise pod referendumsko pobudo, s katero želijo poenostaviti postopek za izvajanje državljanskih referendumskih pobud. Do 13. junija bodo morali zbrati podpise najmanj desetih odstotkov hrvaških volilnih upravičencev, torej 380.000 podpisov.

Pobuda Referendum za referendum nasprotuje vladnemu predlogu spremembe zakona o referendumu, po katerem bi podpise za referendum lahko zbirali le v upravnih enotah. Želijo tudi znižanje potrebnega števila podpisov za razpis referendumu na 200.000. Koordinatorica pobude Željka Bojić je večkrat izjavila, da gre za reševanje neposredne demokracije z namenom ohraniti referendum kot instrument demokracije državljanov.

Od ministrstva za upravo so zahtevali, naj jim sporočijo, koliko podpisov morajo zbrati. Pri dosedanjih referendumskih pobudah je bilo število potrebnih podpisov odvisno od tega, ali so jih prispevali volilni upravičenci, ki živijo na Hrvatskem ali tudi hrvaški državljanji zunaj meja matične države. Šlo je tudi za neusklenjitev volilnih seznamov s policijsko dokumentacijo o bivališčih državljanov. Pobudniki so dejali, da za njimi ne stoji nobena politična opcija, a so tudi potrdili, da so pobudo podprtje opozicije stranke kot so HDZ, Hrvatska demokratska zveza Slavonije in Baranje (HDSSB) in Hrvatski laburisti - stranka dela (HL).

Spremembe zakona o referendumu so v parlamentarnem postopku. Poleg podpisovanja referendumskih pobud v upravnih enotah je vlad predlagala tudi možnost elektronskih podpisov v javnem računalniškem sistemu e-državljan. Predlaga tudi, da bi odločitve na referendumih veljale zgolj dve leti, potem pa bi sabor lahko spremenil odločitev državljanov. Obdržali bi tudi desetodstotni prag pri zbiranju podpisov. (STA)

Na shodu v Moskvi aretirali aktiviste za pravice istospolnih in nasprotnike

MOSKVA - Moskovska policija je včeraj v središču ruske prestolnice aretirala več aktivistov za pravice istospolno usmerjenih in njihove nasprotnike na shodu v podporo homoseksualcem, ki je potekal brez dovoljenja oblasti. Med shodom, ki je potekal na trgu pred uradom moskovskega župana, so aretirali najmanj 16 ljudi. Med aretiranimi so tako udeleženci demonstracij, na katerih so pozvali k spoštanju pravic gejev in lezbijk, kot njihovi nasprotniki, ki so demonstrante med drugim napadli s kislino. »Žeeli smo prirediti mirne demonstracije. Za to si prizadevamo že deset let, a vsakič znova ne dobimo dovoljenja oblasti,« je pojasnil eden od organizatorjev Nikolaj Aleksejev.

Homoseksualnost v Rusiji od leta 1993 ni kazniva, je pa tabu in jo številni obsojajo, predvsem ruska pravoslavna cerkev. Ruski predsednik Vladimir Putin je leta 2013 podpisal sporen zakon o prepovedi homoseksualne propagande.

Ustanovitelj spletnne strani Silk Road obsojen na dosmrtno ječo

SAN FRANCISCO - Sodišče v New Yorku je ustanovitelja spletnne strani Silk Road, znane tudi kot »eBay za droge«, Rossa Ulbrichta obsodilo na dosmrtno zaporno kazeno. Gre za najvišjo možno kazeno za 31-letnika, ki je bil med drugim spoznan za krivega preprodaje mamil, pranja denarja in herkerstva. Ulbricht je bil sicer spoznan za krivega že februarja. Ulbricht naj bi od začetka leta 2011 vodil spletno tržnico, na kateri so prodajali in kupovali heroin, kokain, LSD, poleg tega pa med drugim tudi hekerske programe. Platčevalo se je z bitcoini. Po ocenah ameriških oblasti je bilo preko spletne strani opravljeno za 1,2 milijarde evrov nezakonitih poslov z mamili.

Zaradi mamil, ki so jih kupili preko te spletne strani, je po navedbah tožilstva umrlo šest ljudi. Ulbricht naj bi tudi skušal preko posrednikov ubiti pet ljudi, za kar naj bi plačal 650.000 dolarjev. Ulbrichta so aretirali oktobra 2013, potem ko so zaprli njegovo spletne strani.

SIRIJA - Napad vladnih sil

Bombe iz sodov nad tržnico

DAMASK - Helikopteri sirskev vladnih sil so včeraj v provinci Alep na severu Sirije odvrgli več t. i. bomb iz sodov, pri čemer je bilo ubitih najmanj 71 civilistov. Več deset jih je bilo ranjenih, so sporočili iz Sirskega observatorija za človekove pravice.

Helikopteri so bombe odvrgli na tržnico v mestu Al Bab, ki ga nadzira skrajna Islamska država. »Ljudje se v soboto zjutraj pogosto zbirajo na tej tržnici, zato je število žrtev tako visoko,« je povedal vodja Sirskega observatorija za človekove pravice Rami Abdel Rahman.

V omenjenem napadu je umrlo 59 ljudi. Vse žrteve so moškega spola, saj imajo ženske v krajih pod nadzrom Islamske države mnogo manj svobode gibanja, je pojasnil. Ker je veliko ranjenih v kritičnem stanju, nekaj oseb je tudi pogrešanih, pričakujejo, da bo število smrtnih žrtev še višje. Sile predsednika Bašarja al Asada so s helikopterji napadle tudi sosesko v vzhodnem delu Alepa, ki jo nadzirajo uporniki. Pri tem je umrlo dvanaest ljudi, od tega osem članov ene družine.

Pri t. i. bombah iz sodov gre za doma narejeno orožje iz sodov, zabojev in podobnega, napolnjenih z eksplozivom in odpadnim železom. Kot opozarjajo človekoljubne organizacije, je takšno orožje zelo uničujoče in ubije vse, ki so v bližini.

Po navedbah Sirskega observatorija za človekove pravice je v petek zvečer prišlo do napada tudi v Tadamonu južno od Damaska. Pri tem je umrlo najmanj sedem pripadnikov vladnih sil, deset je bilo ranjenih.

ČEDAD - Občni zbor Kulturnega društva Ivan Trinko

Pripravljajo se na praznovanje 60-letnice

V tem jubilejnem letu načrtujejo še bogatejši program dejavnosti

ČEDAD - Izdajanje Trinkovega kolodarja in drugih knjig, prirejanje posvetov, razstav, upravljanje knjižnice, katere popisan knjižni fond šteje približno 9 tisoč knjig. To so le nekatere izmed številnih dejavnosti čedajskoga Kulturnega društva Ivan Trinko, ki bo letos slavilo 60-letnico ustanovitve in ki je bilo prvo pravstvo društva na Videmskem in v tem dolgem obdobju eden izmed nosilnih stebrov beneškega kulturnega preporoda in obenem tudi stalno skočalo slovenski svet približati tudi ostalim jezikovnim skupnostim na teritoriju. Glavne lanske pobude društva in program za letošnje leto sta na petkovem občnem zboru KD Ivan Trinko v Čedadu predstavili predsednik Miha Obit in tajnica Lucia Trusgnach.

Kar zadeva 60-letnico društva so na občnem zboru predlagali, da bi se takrat posebej spomnili tudi Alda Klodiča, Milka Matičetovega in Pavleta Merkuja. Kot kratkoročni cilj pa so si zastavili tudi okrepitev člansusta. Posebej so izpostavili tudi upravljanje urada za slovenski jezik, ki ga predvideva zaščitni zakon za slovensko manjšino, na podlagi konvencije z Občino Čedad. KD Ivan Trinko namreč brezplačno že od oktobra 2013 skrbi za to, da ta urad deluje. Med podudami so omenili tudi sodelovanje pri evropskem projektu Lex in digitalizacijo beneških časopisov in Trinkovih koledarjev. Napovedali so organizacijo fotografkske razstave o vasi Ažla v špetrski občini v sodelovanju s Študijskim centrom Nedži in Institutom za slovensko kulturo, nadaljevanje literarnega projekta Koderjana, v okviru katerega vsako leto v Topolovem gostijo književnika in nato njegovo delo predstavijo na Postaji Topolove. Zadnji gost je bil slovenski pisatelj Miha Mazzini. Društvo pripravlja tudi ilustrirani štirijezični tematski slovarček, katerega cilj je, da se ohrani narečje iz vasi Subit v občini Ahten, namerava izdati pesniško zbirko Claudie Salamat v načrtu Idarske doline (Občina Prapotno), vključilo pa se je tudi v program letošnjega Mittelfesta s pobudo Mittelibro, ki bo neke vrste literarni uvod v čedajski festival. Med 19. in 21. junijem bodo priredili pet srečanj in tri delavnice za otroke, med avtorji, ki jih bodo predstavili, pa je tudi Miroslav Košuta. (NM)

Tajnica Lucia Trusgnach in predsednik Miha Obit

ZAŠČITNI ZAKON - Izvajanje v zdravstvu

Na potezi je dežela

Problem izkaznic rešen, na vrsti potrdila in dokumenti, pojasnjuje L. Semolič

TRST - V petek smo poročali o zasedanju paritetnega odbora za slovensko manjšino, ki je z deželno odbornico Mario Sandro Telesca razpravljal o izvajjanju določil zakonske zaščite v delovanju zdravstvenih služb. Tej problematiki že dalj časa pobliže sledi načelnik pravno posvetovalna delavnica SKGZ Livio Semolič, ki se zasedanja radi drugih obveznosti ni mogel udeležiti. V sporočila za tisk pojasnjuje, da pravno posvetovalna delavnica posveča veliko pozornost spoštovanju 7. člena zaščitnega zakona, ki obravnava slovenska imena, priimek in poimenovanja in med drugim določa, da imajo pripadniki slovenske manjšine imajo pravico, da sta njihovo ime in priimek v vseh javnih aktih pravilno natisnjena ali napisana s slovenskimi pravopisnimi znaki.

»V tem smislu,« piše Semolič »stalno interagiramo tudi z deželnim odbornistvom za zdravstvo, kjer kot izpostavljeno na zadnji seji paritetnega odbora, ostaja še marsikatera nedorečnost. Vsekakor pa želim izpostaviti, da je zadeva zdravstvenih izkaznic (ki ne gre pozabiti, so v pristojnosti Agen-

cije za prihodke!) rešena že pred nekaj leti. S tem vprašanjem se je poslal Blažina dolgo ukvarjal na deželnih in državnih ravni, dokler ni bil z dekretom Brunetta omogočen prenos slovenskega črkopisa iz datotek posameznih občin v informatski sistem Inasaia centralne javne uprave. Čisto drugače pa gre uokviriti problem zdravstvenih potrdil in ostalih zdravstvenih dokumentov, ki so v pristojnosti deželnega odborništva, za kar gre iskati rešitev po vsej verjetnosti pri deželni družbi Insiel. Prepričan sem, da ba deželna odbornica uspešno poseglala in zagotovila polno spoštovanje zaščitnih norm tudi področju zdravstva kot je bilo to doseženo z osebnimi in zdravstvenimi izkaznicami ter voznim dovoljenji.«

Semolič še opozarja, da se prav v tem času udejanja evropska direktiva o možnosti koriščenja zdravstvenih storitev v sklopu EU in se snujejo čezmejni projekti (npr. Ezts na Goriškem), kar še krepi potrebo po spoštovanju slovenskega črkopisa in ustrezni prisotnosti vidne dvojezičnosti v zdravstvenih strukturah.

KOPER - Protest italijanske samoupravne skupnosti glede predora Markovec

Dars ni spoštoval dvojezičnosti

Ob vhodih bi morali tabli biti dvojezični - Odprtje bo 5. junija - Včeraj vaja civilne zaščite s simulacijo težke nesreče

KOPER - Odprtje predora Markovec, ki bo hitreje povezal Koper in Izolo, bo v petek, 5. junija. Po polemiki z vsemi obalnimi župani zaradi sporne uvedbe vinjete za vožnjo skozi predor, ki onemogoča popolno opustitev stare ceste ob obali in njeno preureditev v kolesarsko cesto in sprejhajališče ter ureditev kopališč, se je v teh dneh vnela nova polemika zaradi nesploševanja pravic italijanske narodne skupnosti. Ob obeh vhodih v predor je namreč družba za avtoceste Dars postavila tabli samo s slovenskim imenom Markovec. Predsednik koprsko Samoupravne skupnosti italijanske narodnosti in podžupan mestne občine Alberto Scheriani je zaradi tega protestiral pri vodstvu Darsa in jih opozoril, da bi ob slovenskem morali na tablah navesti tudi italijansko ime »Monte San Marco«.

Kot poroča dnevnik italijanske manjšine La voce del popola, pa so z Darsa neformalno odvrnila, da so predpise spoštovali s tem, da so vse prometne oznake in navodila v predoru in izven njega namestili v treh jezikih (tudi v angleščini), medtem ko naj

bi imena krajev ostala navedena le v slovenski inačici. Pri Samoupravni skupnosti uraden odgovor na dopis še pričakujejo, navedeno tolmačenje pa označujejo za absurdno. »Vsi toponimi na narodnostno mešanem območju imajo slovensko in italijansko inačico in na javnih oznakah morata biti navedeni obe. Zahtevali bomo, da se to spoštuje tudi pri predoru,« zagotavlja Scheriani.

Nekaj dni pred odprtjem predora Markovec, so pripadniki sistema zaščite in reševanja včeraj izvedli vajo, s katero so preverili delovanje pri reševanju ob večji nesreči v predoru. Simulirali so, da se 700 metrov od vhoda v desni cevi predora iz smeri Kopra zgodidi prometna nesreča zaradi nasproti vozečega vozila. Po nesreči, v kateri sta sprva udeleženi le dve vozili, izbruhne požar, takrat pa pripelje še avtobus s potniki, ki se želi izogniti nesreči in trči v odstavno nišo. Lažje in huje je poškodovanih po scenariju okoli 20 ljudi. Z vajo so preizkusili delovanje varnostnih in drugih sistemov ob nesrečah v predoru.

Vhod v predor s sporno enojezično tablo

FOTODAMJ@N

CELOVEC - Zaključek zadružnega projekta Interreg ID - COOP

Zadružništvo dodana vrednost

CELOVEC - Pred dnevi se je v Celovcu v prostorih Zveze Bank zključil nadve zanimiv zadružni projekt ID - COOP (Identiteta in zadružništvo v naseljih z zgodovinsko jezikovno manjšino 2012 – 2015). Projekt Interreg IV Italija – Avstrija ID- COOP se je odvijal v provincah Belluno, Bozen, Videm in Gorica (v Italiji) ter v Beljaku, deželi Celovec in Velikovcu v Avstriji.

Namen je bil izpostaviti z zgodovinskimi jezikovnimi skupnostmi inovativno povezano, v kateri naj bi ravno zadružništvo bilo dodatna vrednost razvoju. Zato so pri projektu ob tej priložnosti aktivno sodelovale posamezne zadruge različnih narodnostnih in jezikovnih manjšin iz Italije in Avstrije (Nemci, Slovenci, Furlani in Ladinci iz Italije; ter slovenska manjšina iz Avstrije). Vodilni partner projekta je bila Evropska akademija Eurac iz Bocna, s pridruženimi slovenskimi partnerji: na Ko-

roškem Zvezo Bank, Birojem za slovensko narodno skupnost na Koroskem in Slovensko gospodarsko zvezo (SGZ) iz Celovca; v Italiji pa s kulturno zadružno Maju iz Gorice.

Na zaključnem snidenju sredi glavnega mesta avstrijske Koroske so po uvodnem pozdravu direktorice Slovenske gospodarske zveze iz Celovca (eden izmed osrednjih partnerjev projekta Id - Coop) Marine Einspieler - Siegert, spregovorili Gunther Rautz, koordinator na inštitutu za pravice manjšin EU organizacije Eurac iz Bocna, Igor Komel predsednik kulturne zadruge Maj in Kulturnega doma v Gorici in Oscar Kiesswetter, iz Sophia zadružništva za socialno inovacijo in raziskovanje iz Bocna.

Rautz je ob tej priložnosti predstavil knjigo o zadružništvu v nemškem jeziku, ki je izšla v okviru Id-Coop projekta »Eine Geschichte von Sprachminderheiten und Ge- nossenschaften. Oscar Kiesswetter,

eden izmed osrednjih likov izvedenega projekta, pa je še posebej izpostavil vlogo zadrug te izpostavil dejstvo, da zna biti zadružništvo v skupnosti navezi dodatna vrednost za posamezne zadruge na teritoriju.

Predsednik kulturne zadruge Maj, Igor Komel, pa je v uvodu izpostavil tako delovanje zadruge (prve tovrstne kulturne enote na Goroskem, ustanovljene leta 1992), kot Kulturnega doma v Gorici. Še pose-

bej je izpostavil vlogo kulturne dejavnosti v kriznih trenutkih, kakršnim smo priča danes. Kultura namreč ljudi dodatno povezuje ter odigrava svojo nenadomestljivo družbeno in socialno vlogo. Zaključil je z misljijo, da »narodnim in jezikovnim skupnostim ni vseeno, če se območje na katerem živijo, gospodarsko in socialno razvija ali pa nazaduje. Zato je nujno potrebno obstoječim manjšinam omogočiti izvajanje povzetovalno in specifične vloge vsestransko privlačnega subjekta v razvoju, ne le območja, na katerem živimo, ampak celotnega srednjeevropskega prostora.«

Naslednje srečanje zadrag v okviru projekta ID-COOP bo na sprediu v petek, 12. junija v Kulturnem domu v Gorici. Ob tej priložnosti se bo na održi goriškega kulturnega hrama (s pričetkom ob 20.30) predstavil priznani italijaski gledališč igralec, židovskega rodu, Moni Ovadia.

NAGRADA LUCHETTA - Včeraj se je sestala žirija

Znana imena nagrajencev Posebna nagrada Botterijevi

Britanski javni televizijski kanal Channel4, francoski tednik Paris Match, italijanski katoliški dnevnik Avvenire, italijanska zasebna televizija La7 in španski dnevnik El País so prejemniki priznanj v okviru letošnje mednarodne novinarske nagrade Luchetta, medtem ko bo posebna nagrada šla dolgoletni novinarki italijanske radiotelevizije RAI Giovanni Botteri. Tako je včeraj odločila žirija, ki ji je predsedoval direktor deželnih televizijskih dnevnikov RAI Vincenzo Morgante.

Nagrado za najboljši televizijski prispevek bo prejel britanski novinar kanala Channel4 Jonathan Rugman, ki je v avgustu 2014 poročal o resevanju Jazidov, zlasti otrok, s pomočjo helikopterja iraške vojske, na katerem je bil tudi sam in ki je doživel napad skrajnežev Islamske države. Nagrado za najboljšo televizijsko reportažo bo prejel novinar televizije La7 Pablo Trincia, ki je prispeval zgodbo o bosanskem islamskem skrajnežu Ismarju Mesinoviću.

Po mnenju žirije je najboljši prispevek v italijanskem tisku napisala ameriška dopisnica dnevnika Avvenire Elena Molinari s člankom o nasilni smrti številnih temnopoltih otrok v ZDA. Gleda mednarodnega tiska pa je bila najboljša dopisnica revije Paris Match Emilie Blachere z reportažo o trpljenju otrok in njihovih družin v Donecku v Ukrajini. Nagrado za najboljši fotografski posnetek pa bo prejel španski fotograf JM Lopez za sliko, objavljeno v dnevniku El País, na kateri so posneti somalijski otroci med igro med ruševinami Mogadiša.

Posebno nagrado Luchetta za letošnje leto pa bo prejela Giovanna Botteri, dolgoletna novinarka RAI, dopisnica iz ZDA in eden najbolj znanih televi-

Somalijski otroci se igrajo med ruševinami Mogadiša. Za to sliko, objavljeno v dnevniku El País, bo španski fotograf JM Lopez prejel eno od nagrad

OBČINA TRST - Polemike o preuređitvi Ul. Mazzini v območje za pešce

Začasno ali trajno zaprtje?

Čeprav je občinska uprava na najbolj nevarni točki dala razširiti prehod za pešce s podaljšanjem zebastih črt, se polemika, ki je sledila zaprtju Ul. Mazzini za promet in njeni (začasni) preuređitvi v območje za pešce, nadaljuje. Občina Trst je namreč na križišču med ulicama Mazzini in Imbriani - po slednji poteka promet vozil, ki prihajajo s Korzo Italia - dala razširiti prehod za pešce, s tem da je dala podaljšati zebaste črte, ki se nahajajo na obeh koncih Ul. Imbriani. S tem je upoštela pripombe tistih, ki so opozarjali, da je za pešce, ki se sprehajajo po Ul. Mazzini, odkar so slednjo zaprli za promet, omenjena točka posebej nevarna, vendar ni utišala polemik, ki so se v preteklih dneh in tednih razbesnele v medijih med zagovorniki in nasprotniki zaprtja ulice.

Zadnja vest govori o pripravi vprašanja, ki ga s tem v zvezi namerava vložiti predstavnik Ljudstva svobode v rajonskem svetu za četrto okrožje (Novo mesto-Nova mitnica-Sv. Vid-Staro mesto) Alberto Polacco. Slednji je namreč mnenja, da dovoljenja, ki jih občinska uprava deli gostincem, da lahko z mizami zaseđejo javno površino, dokazuje, da občinski može načrtujejo, da bo Ul. Mazzini ostala trajno zaprta za promet in ne samo začasno do 5. julija, kot je uradno predvideno. Polacco opozarja tudi na nevarnosti, ki bodo po njegovem mnenju zaradi preusmeritve prometa pretle v bližnjih ulicah, za tudi na praznjenje mestnega središča, za kar pa je uporabil primer, ki ni ravno povezan z uvedbo območij za pešce, se pravi zaprtje zgodovinske trgovine Marchi Gomma.

Ul. Mazzini raj za štirinožce ...

... in tudi za dvonožce

FOTODAMJ@N

OBČINA TRST - Odločitev glede parkirišč proti plačilu

Nižje kazni za zamudnike do dveh ur po izteku časa parkiranja

Vozniki, katerih vozila bodo na parkiriščih proti plačilu ostala do dveh ur po izteku dovoljenega časa, za katerega so plačali, bodo od jutri dalje plačali nižje kazni oz. poviške. Tako je določila tržaška občinska uprava in tako se bo ravnala njeni družbi Esatto.

Za prvo uro zamude (če bo vozilo ostalo na parkirnem mestu od 1 do 60 minut po izteku dovoljenega časa) bo povišek znašal 1,20 evra v modri coni, 1,60 evra v zeleni, 2 evra v rumeni in 2,80 evra v rdeči coni. Za dve uri zamude (če bo vozilo ostalo od 61 do 120 minut po izteku dovoljenega časa) pa bo povišek znašal 2,40 evra v modri, 3,20 evra v zeleni, 4 evre v rumeni in 5,60 evra v rdeči coni. Vozniki bodo lahko plačali v uradnih družbah Esatto v Ul. D'Alviano 15 med ponedeljkom in petkom od 8.30 do 13. ure (telefon 040-7798383) ali pa v Ul. Genova 6 med ponedeljkom in petkom od 9. do 13. ure ter od 13.30 do 15.30, na voljo pa bo

Dobre novice za zamudnike na parkiriščih proti plačilu

ARHIV

sta tudi telefonski številki 331-6599288 in 331-6599289.

V slučaju, da bo vozilo ostalo več kot dve uri po izteku dovoljenega časa, pa bo povišek znašal 8 evrov v modri in zeleni coni, 10 evrov v rumeni in 12 evrov v rdeči coni. V slučaju, da voznik ne bo izpostavljal odrezka z navedeno uro parkiranja oz. ga ne bo dal na vidno mesto, bo moral plačati povišek v višini 12 evrov v modri in zeleni coni, 15 evrov v rumeni in 18 evrov v rdeči coni. V tem slučaju bo potrebno plačati z bančnim nakazilom ali poštnim tekocim računom v uradnih družbah Esatto v Ul. D'Alviano 15 ali v Ul. Genova 6. Za informacije sta na voljo telefonski številki 040-7798111 (med ponedeljkom in petkom od 8.30 do 13. ure) in 335-1288908.

Parkiranje na barkovljanski obali

Prebivalci Barkovlj bodo imeli tudi letošnje poletje ugodnosti za parkiranje lastnih vozil na barkovljanski obali. Tako je odločila tržaška občinska uprava. Ugodnosti, enake lanskim, bodo veljale od 15. junija do 13. septembra

KNJIGA - Novinar Nicolò Giraldi prehodil 7 držav po sledovih prve svetovne vojne

Na bojnih poljih 1. svetovne vojne živi danes solidarnost

Knjiga, ki želi doseči bistvo razsežnosti vojne, mora govoriti o ljudeh in njihovih življenjskih izkušnjah: brez cloveške dimenzijske je knjiga o vojni nesmiselna. La grande guerra a piedi: Da Londra a Trieste sui luoghi del primo conflitto mondiale, ki je pred kratkim izšla pri založbi Edizioni Biblioteca dell'Immagine, torej ni zgodovinska knjiga, to oznako želi preseči. Novinar Nicolò Giraldi se je pred približno letom dni odpravil na dvomesecno potovanje, da bi na lastni koži dojel bistvo tistega, kar se je pripetilo, in skušal to težko preteklost nekako povezati v sporočilo za današnji vsakdan. Peš je prehodil kraje sedmih različnih držav, kjer so pred stotimi leti potekala bojna polja 1. svetovne vojne. Med milijoni mladih fantov je bil tudi njegov istoimenski pradej, vojak avstroogrške vojske, s katerim vzpostavlja v knjigi stalni dialog. Misli in obujanje spomina na enega izmed največjih pokolov v zgodovini se prepletajo z osebnimi zgodbami ljudi, ki jih je srečal na svoji dolgi poti.

Nič čudnega torej, da žanje njegovo delo velik uspeh, kar priča tudi velika množica ljudi na petkovi predstavitvi. Ulica pred kavarno S.Marco se je spremnila v živahnvo vozlišče, na katerem se je zbrala raznolika publike. Tržaški prvi občan Roberto Cosolini je izpostavil Giraldujevo navdušenost: »Dejstvo, da se mlad fant odloči in odpotuje na tovrstno potovanje, se mi zdi občudovanja vredno. Postavljeni smo pred elan zgodovinarja, ki noče zgodovine preučevati samo preko knjig, temveč se hoče z njo pogovarjati, hoče se je dotikati.« Vodja pešaških izletov in aktivnosti Luigi Nacci je poudaril, kako pri takih izkušnjih neizbežno pride na dan dimenzija gostoljubnosti, ena izmed bistvenih lastnosti takega potovanja.

Giraldi je potrdil, da je solidarnost in odnos zaupanja, ki ga je vzpostavil s tistimi, ki jih je srečal po poti, ena izmed najlepših plati tega potovanja: »Ko hodiš, se razlogi, zaradi katerih si se odpravil na pot, razblinjajo oziroma stalno spreminja. Večkrat pride do samozpraševanj.

Nicolò Giraldi

Zakaj pravzaprav vse to počenjaš? Soočaš se s celo vrsto osebnih zgodb: do včeraj neznanec ti zaupa najbolj skrite plati svojega življenja.« Prenočišče in hrano mu je dalo preko štrideset oseb različnih narodnosti.

»Pri vseh je bilo začutiti enako solidarnost, vrednoto, katere smo danes še kako potrebni in katero moramo nujno gojiti in prenašati naprej.«

Poleg zanimanja za odkrivanje polpretekle zgodovine, fizične zmožljivosti je torej zmožnost poslušanja sočloveka ključna predpostavka, brez katere se ne moreš odpraviti na tako pot. Na straneh knjige La grande guerra a piedi lahko tako ob imenih krajev in bitk zasledimo cel kup imen preprostih, navadnih ljudi, pričovedi katerih pa le niso tako različne od naših. Brez njih bi bile komemoracije, spominske table in druge vrste obeleževanja le prazni ritual. Giraldujevo delo, lahko tako pojmememo tudi kot neke vrsto vabilo, da se pri odkrivanju lastnih korenin, naj ne omejimo na jemanje v zakup že ponujene resnice, na drugi strani kolajne je še mnogo stvari, katere je vredno odkriti. (vpa)

FINANČNA STRAŽA - Ob meji aretilari dva šoferja

Tone cigaret za Kampanijo

V Trstu je to že tretji večji zaseg cigaret v tem letu, v deželi prijeli že deset tihotapcev

Finančni stražnik med odkrivanjem cigaret v priklopniku

Da je tihotapljanje cigaret iz vzhodne Evrope v Italijo spet (ali še vedno) donesen posel, smo že večkrat pisali. Finančni stražniki iz tržaške pokrajine so večje količine cigaret zasegli že januarja in aprila letos, v teh dneh pa so (menda pri Fernetičih) naleteli še na tretji obsežen tovor - tokrat so zasegli 7,6 tone cigaret, proizvedenih v tujini.

Cigaretne znamke Yesmoke, 821, Lucky Strike in Jin Ling so bile skrite v tovornem vozilu s portugalsko registracijo, ki sta ga upravljala portugalska državljanja, rojena v Ukrajini. Oba sta bila doslej nekaznovana. Šoferja naj bi v skladu z dokumenti prevažala plastične predmete znamke Bosch, a v škatlah in paketih, na katerih je bila natisnjena ta znamka, so bile v resnic ciagrete. Tovor je bil namenjen v Italijo, najverjetneje na jug, kjer kriminalne organizacije mastno služijo s preprodajo cigaret na črni borzi. Na državnem tožilstvu v Trstu, kjer so uvedli preiskavo, menijo, da naj bi bil končni cilj tovornjaka Kampanija, kjer tovorne posle obvladuje kamora.

Oba moška so finančni stražniki aretilari: od začetka leta so v Furlaniji-Julijski krajini zasegli že 32 ton cigaret in aretilari deset ljudi.

SVETI JAKOB - 15-dnevna prekinitev dejavnosti lokal Cinque porte

Zaprto zaradi pretepa

Kvestorjeva odločitev tudi zaradi številnih preteklih pritožb - 54-letni Tržačan po četrkovem spopadu še vedno v bolnišnici

Bar, pred katerim (ali pa v katerem) je v četrtek zjutraj prišlo do kravega pretepa med tremi močno vinjenimi moškimi, bo po kvestorjevem nalogu 15 dni zaprt, in sicer v skladu s 100. členom enotnega zakonskega besedila o javni varnosti. Bar Cinque porte je na vogalu med ulicama San Marco in Broleto pri Sv. Jakobu.

Jasno je, da so bili vsi trije moški močno pijani, a okoliščine dogodka še niso povsem jasne. Preiskovalci morajo med drugim še ugotoviti, ali je bil lokal v četrtek zjutraj odprt, ali pa je do pretepa prišlo pred njegovimi zaprtimi vrati. Uslužbenec je policistom povedal, da je moški s krvavim obrazom vstopil v lokal takoj po jutranjem odprtju, okrog 8.30, se zgrudil pred pulatom in udaril z obrazom ob tla. 54-letni italijanski državljan iz Trsta, kateremu sledijo na tržaškem oddelku za mentalno zdravje, naj bi glede na

Sosedje lokal Cinque porte bodo v prihodnjih dveh tednih mirno spali

FOTODAMJ@N

zbrana obvestila že pred tem nekajkrat padel na tla in si tako huje poškodoval obraz ter noge, ugotoviti pa je treba, ali sta poškodbe povzročila ostala dva vpletena moška. Poškodovan je bil včeraj še vedno v katinarski bolnišnici, čeprav naj bi se njegovo zdravstveno stanje izboljšalo.

Policija se je v preteklosti že večkrat odpravila v omenjeni lokal, ker se sosedje redno pritožujejo zaradi hrupnih in močno opitih nočnih gostov, pa tudi zaradi glasnih prerekjan in pretegov. To je seveda vplivalo na kvestorjevo odločitev, da baru vsili začasno prekinitev dejavnosti. (af)

Resolucija o turizmu

Rajonski svet za četrto okrožje (Novo mesto-Nova mitnica-Sv. Vid-Stare mesto) je soglasno sprejel resolucijo o ponovnem zagoru turizma, ki so jo predlagali vpovodpisani svetnik Mešane skupine Adriano Ostroska ter predsednik rajonskega sveta Luca Bressan in Gigi Franzil, oba iz Demokratske stranke. V resoluciji so prisotne zahteve, ki so jih svetniki pred nedavnim iznesli tudi na srečanju z občinskimi odbornikom za gospodarski razvoj Edijem Krausom in sicer, da bi povečali število turističnih informativnih točk, pri cemer naj bi eno uredili znotraj oz. v bližini železniške postaje ali v Silosu. Poleg tega podpisniki predlagajo, da bi v obdobjih večje prisotnosti turistov uvedli t.i. potujoče informativne točke, poleg tega bi preko stanovskih organizacij v pobudo vključili tudi zainteresirane lastnike oz. upravnike javnih lokalov, kjer bi namestili internetno postojanko, kjer bi bilo mogoče se povezati s turističnim portalom Discover Trieste, ter imeli na voljo reklamni turistični material.

V Trstu Trž burje

Od 5. do 7. junija se bo Borzni trg za tri dni preimenoval v ...Trž burje. To v okviru manifestacije BoraMata, ki bo zaživel na podlagi zamisli Rina Lombardija, kustosa Skladnišča vetrov in pobudnika Muzeja burje. Na Borzem trgu oz. Trgu burje bodo tako zaživeli instalacije, zvrstila se bodo tudi srečanja, delavnice in filmi, posvečeni burji, temu pristnemu tržaškemu vremenskemu pojavi. Na trgu bodo odprli tudi iglu BoraBox, kjer bodo na ogled predmeti in pričevanja, ki jih hranijo v Muzeju burje, kot npr. dekreze, vrvi, razglednice idr. ter bo mogoče poslušati zvoke burje, in Hišo vetrarje, kjer bodo potekale delavnice za sole, pesniška srečanja in predavanja o burji.

Olažave za nakup vozovnic in učbenikov

Občina Trst obvešča, da bo od jutra do 31. julija sprejemala prošje družin s količnikom ISEE do 10.632,94 evra, ki so upravljene do olažav pri nakupu vozovnic ter šolskih učbenikov in potrebsčin na podlagi deželnega zakona št. 10/1988 o pravicah do študija. Prošje bo treba vložiti pri uradu za protokol Občine Trst v Ul. Punta del Forno 2 v prtičiju, soba št. 2, od ponedeljka do petka med 8.30 in 12.30, ob ponedeljkih in sredah tudi med 14. uro in 16.30. Prav tako bo mogoče prošje poslati po pošti na naslov Občina Trst, Trg zedinjenja Italije 4, 23121 Trst oz. poslati na naslov elektronske pošte na naslov commune.trieste@certgov.fvg.it. V vseh primerih bo treba priložiti tudi fotokopijo osebnega dokumenta zainteresirane osebe. Informacije in obrazci bodo na voljo na spletni strani www.retecivica.trieste.it.

Predstava o Malali

Na terasi občinske knjižnice Quarantotti Gambini v Ul. Lodole 7/a pri Sv. Jakobu bo jutri ob 19. uri predstava Jaz sem Malala, ki jo bo izvedla gledališka skupina italijanske nižje srednje šole Bergamas.

Maraton v risanju stripov

Akademija stripov in krožek Etnoblog prirejata od jutra zvečer pravi maraton v risanju stripov, ki bo trajal kar 24 ur, udeležilo pa se ga bo več kot 40 risarjev in avtorjev stripov iz Trsta, Furlanije Julijske krajine in Trivenete. Udeleženci se bodo jutri ob 19. uri zbrali v prostorih krožka Etnoblog, kjer se bo ob 20. uri začel maraton, ki bo trajal do torka zvečer, ko se bo zaključil ob 20. uri. V torek bo od 11. ure dalje odprt za javnost.

ZGONIK - Sobotni dan na 51. razstavi vin

Risbe, briškola, plesi, Pro loco in, seveda, vino

Danes ob 18. uri nagrajevanje vinogradnikov in oljkarjev

Sobotni dan 51. razstave vin v Zgoniku je bil ... za vse okuse.

Popoldne so najprej prišli na svoj račun otroci. Na prireditvenem prostoru pred županstvom so se - pod okriljem gavroškega SKD Drago Bojan - lotili živobarvnega risanja v povsem prosti tehniki. Ob istem času so se ob sončnem vremenu najbolj vneti kraški kvartopirci pomerili v briškoli.

Medtem ko so na mize padale zadnje karte, so na županstvu dobili nov adut za razvoj domačih dejavnosti: ustanovitev združenja Pro loco, o kateri sta ob županji Monici Hrovatin, podžupanu Radu Miliču in odborniku Mirku Sardoču razpravljala predsednik Pro loco FJK Walter Pezzarini in predsednik Pro loco Valle di Soffumbergo pri Fojdi na Videmskem Marco Specia.

Na podvečer so bili na vrsti plese. Sprva tisti koordinirano urejeni plesnih skupin Srebrna in Seenočeč in domače RDK Rdeča zveza, potem pa prosti ob zvokih ansambla Nebojseg.

Današnji sklepni dan razstave vin se bo začel že dopoldne s tekmovanjem v karateju in šahovskim turnirjem. Popoldne bodo ljubitelji hoje odšli na pohod Po poti mlekaric. Koncert proseške godbe na pihala bo napovedal nagrajevanje domačih vinogradnikov in oljkarjev, razstava pa se bo zavrtela v noč s skupino Zvita feltna.

Desno udeleženci
srečanja o
ustanovitvi Pro
loco; spodaj levo
otroški ex-
tempore; desno
turnir v briškoli

FOTODAMJ@N

CONTATTO Za mlade v stiski

Najstniška leta niso enostavna, mladostniki imajo pogosto opravka s tegobami, krizami in najrazličnejšimi težavami. Tržaško zdravstveno podjetje in družba Televita spa v sodelovanju z Občino Trst ponujata novo storitev, ki bo mladim in njihovim staršem v pomomoč. Namen spletne pobude *Contatto*, ki združuje dve spletni strani (www.contatto.me in www.telefonspeciale.it), je ponuditi oprovo, informacije, nasvete in tolažbo, pri čemer uporablja jezik mladih in sodobno komunikacijo.

Kot so povedali pobudniki, je to nadgradnja telefonske storitve Posebni telefon (Telefono speciale), ki je v Trstu od leta 1997 namenjena preprečevanju samomoru. Ta je bila sprva namenjena predvsem starejšim občanom, med katerimi je nevarnost samomora statistično višja. Družba pa se je v teh osemnajstih letih spremenila: na Tržaškem ponujajo priletnim osebam veliko storitev in najrazličnejšo pomoč, medtem ko mlađi tega nimajo, čeprav so tudi oni med šibkimi členi in nagnjenost k samomoru je opaziti tudi med najstniki.

V projektu sodelujejo izvedenci z različnih tržaških zdravstvenih oddelkov (za mentalno zdravje, za odvisnosti, za preventivo) in zdravstvenih okrajev, družba Televita ter 40 mladih med 11. in 27. letom starosti, ki so s fokusnimi skupinami aktivno sodelovali pri snovanju samega projekta. Pri tem so pomagale tudi nekatere tržaške šole, v prvi vrsti licej Petrarca.

Spletna stran, ki je uporabna tudi prek pametnega telefona, omogoča hiter dostop do želenih informacij. Na voljo je tudi spletna klepetalnica (ob delavnikih med 9. in 18. uro), prek katere so mladi v stiku z izvedenci. Brezplačna telefonska številka **800-510510** je aktívna 24 ur dnevno.

OPČINE - Spomladanski praznik

Tržnica, pokušnje, tramvaj in glasba

Na Opčinah je pestro, kot na tekočem traku se vrstijo številni dogodki v okviru pobud Pomlad na Opčinah ter Opčine v cvetaju. Na trgu Škavencu, nasproti tramvajske postaje, vabi na obisk tržnica (fotoDanij@n, od 10. do 23. ure) s stojnicami oz. hiškami krajevnih proizvajalcev na pobudo LAS Kras in združenja Skupaj na Opčinah, ki je v večernih urah priedel degustacijo. Združenje za zaščito Opčin je včeraj pri Przedolu priredilo delavnico o gradnji suhih zidov z Vojkom Ražmom, medtem vse openske gofstilne ponujajo tradicionalne kraške jedi. Za glasbo je skrbela godba Viktor Parma iz Trebič, na sporednu je bil tudi nastop Gipsy Orkestra. Živo pa je tudi na tramvaju, kjer se predstavlja vinogradnika: včeraj je bil dan Igorja Grgića, danes (odhod s Trga Oberdan ob 11.31) bo na vrsti Lonjerc Gabrijel Černigoj. Sledila bo pokušnja v Villi Albori tik ob trgu Škavencu. Današnji dan se bo začel z »gurmanskim« kolesarskim izletom pod vodstvom skupnosti Pro Loco iz Trsta, popoldne se bodo najmlajši zabavali s poslikavami obraza in čarovnjaki, ob 19. uri bodo zaigrali tolkalci Bande Berimbau.

DSI - Jutrišnji večer

Razstava o ženski toponomastiki

V Peterlinovi dvorani je postavljena fotografksa razstava o ženski toponomastiki v Sloveniji, ki jo bodo odprli jutri v okviru rednih večerov Društva slovenskih izobražencev. Pobudo je dala Toponomastica femminile, društvo, ki se zavzema, da bi pristojne institucije, v prvi vrsti občine, bolj upoštevale žensko stvarnost kot subjekt v sodobni družbi pri poimenovanju ulic, trgov in parkov. Kot zgled je bilo vzeteto ulico poimenovanje v Sloveniji, čeprav je tudi tam razmerje hudo na škodo žensk. Pobudo za razstavo je dala prof. Elena Cerkvenič ki je pridobila pokroviteljstvo tržaške občine in podporo Komisije za enake možnosti, podporo Sklada Libero in Zora Polojaz in sodelovanje Tržaškega Cen-

tra Unesci, Društva Ekspanzije in sodelavcev iz Slovenije. Uvodno razmišljanje na temo priznanj za vlogo, ki jo na raznih področjih družbenega življenja predstavljajo ženske, bo podala prof. Marija Pirjevec; dotaknila se bo tudi splošnejšega vprašanja tržaške toponomastike, ki se je doslej kmaj ozrla na slovensko prisotnost v občini, za zaslužnimi Slovenkami pa sploh ne. Pred kratkim je nastal seznam morebitnih kandidatov za prvo tovrstno priznanje. Komisija za toponomastiko naj bi o tem že začrila postopek. Na odprtju dokumentarne razstave, ki se bo začela ob 20.30, so zagotovile prisotnost članice občinskega odbora s podžupanjo Fabio Martini na čelu, ter sodelujoča društva in ustanove.

Dijaki (in profesorji) pripravljeni na jutrišnji Zoisov ples

Tudi v letošnjem šolskem letu so si na Tehniškem zavodu Žige Zoisa zamislili projekt za telesno vzgojo, ki povezuje vzgojni del s telesno govorico na podlagi plesnega izražanja. Plesni tečaj, ki ga je vodila priznana vaditeljica Mateja Juvan iz Ljubljane, se bo zaključil z maturantskim plesom, ki so ga poimenovali Zoisov ples. Letos je že štirinajsta izvedba tege dogodka, na katerem se poleg dijakov maturantov in pomočnikov srečujejo še profesorji, starši ali drugi sorodniki in prijatelji.

Večerja in plesni program bosta jutri, 1. junija, v restavraciji NH Hotels v Trstu s pričetkom ob 19.30.

Na sliki: utrinek s plesnih
vaj na Stadionu 1. maj.

ZVEZA MIDAS JE TOKRAT ZBOROVALA V OPATIJI V GOSTEH ITALIJANSKE UNIJE

Italijanska manjšina na Hrvaškem v ospredju skupščine zveze manjšinskih dnevnikov

Italijanska manjšina na Hrvaškem in še posebej njen dnevnik *La Voce del Popolo* sta bila osrednji temi letošnje skupščine zveze manjšinskih dnevnikov MIDAS; tokrat je namreč skupščina potekala na Hrvaškem, v Opatiji v organizaciji Italijanske unije in udeleženci so se tako lahko podrobno seznanili s stanjem in problemi italijanske narodnosti v tej najmlajši članici Evropske unije. Seveda so predstavniki manjšinskih dnevnikov obiskali tudi prostore dnevnika *La Voce del Popolo*, seznanili pa so se tudi s stanjem italijanske skupnosti v Poreču, kjer je srečanju s krajevnimi predstavniki Italijanske unije sledil še ogled nekaterih zgodovinskih znamenosti.

O stanju italijanske manjšine na Hrvaškem so spregovorili župan Opatije Ivo Dujmić, predsednik skupščine županije Primorje Gorski Kotar Erik Fabijanič in predstavnica Italijanske unije Norma Zani, ki je osvetila še zlasti vprašanja šolstva. Spregovorila sta tudi evropski poslanec Ivan Jakovčić, ki je predstavil svoj predlog za zaščito manjšin, o katerem bo razpravljal Evropski parlament in italijanski konzul na Reki Renato Cianfarani, ki je potrdil vsestransko podporo Italije italijanski skupnosti na Hrvaškem.

Osrednje poročilo o stanju manjšine, pa je, poleg glavnega urednika dnevnika *La Voce del Popolo* Renata Pa-

Na slikah: pod naslovom predsednik Italijanske unije Maurizio Tremul, spodaj levo urednik dnevnika *La Voce del Popolo* Roberto Palisca, desno prva številka dnevnika *La Voce del Popolo*, ki je izšla 5. maja 1945.

lisce, podal predsednik Italijanske unije Maurizio Tremul. Gostom je predstavil italijansko manjšino na Hrvaškem in v Sloveniji, ki jo predstavlja Italijanska unija. Začel je s predstavitvijo ozemlja in pravnega okvirja v obeh državah: zaščita italijanske skupnosti v Sloveniji izhaja iz 11. in 64. člena ustave ter iz posebnih zakonov, zaščita italijanske

skupnosti na Hrvaškem pa iz ustanovne zakona in kasnejše zakonodaje; Tremul je navedel tudi nekatere mednarodne dokumente, od Londonskega memoranduma in Osimskega sporazuma do meddržavne pogodbe med Italijo in Hrvaško o zaščiti manjšin.

Italijanska unija je osrednja organizacija civilne družbe v italijanski

manjšini. Gre za enotno organizacijo manjšine v dveh državah, sicer pa je manjšina organizirana tudi v uradnih institucijah: na Hrvaškem so to Sveti italijanske narodne skupnosti, v Sloveniji pa samoupravne skupnosti italijanske narodnosti. Italijanska manjšina je po zakonu zastopana v obeh parlamentih, v Zagrebu in v Ljubljani.

Dnevnik *La voce del Popolo* že 60 let glasnik italijanske manjšine v Istri in Kvarnerju

Tudi dnevnik italijanske manjšine na Hrvaškem in v Sloveniji *La Voce del Popolo*, ki izhaja na Reki, je letos slavil 70. obletnico izhajanja. Prva tiskana številka je namreč izšla 5. maja 1945. Danes je *La Voce del Popolo*, kot ve povesti glavni urednik Roberto Palisca, eden izmed šestih dnevnikov v italijanskem jeziku, ki izhajajo izven Italije. »Za italijansko narodno skupnost je ta dnevnik pomemben povezovalec in kot tak je prispeval k rasti in k uveljavljanju pripadnosti italijanskemu narodu,« je poudaril Palisca že v uvodnih besedah svojega nagovora na skupščini manjšinskih dnevnikov v Opatiji.

Ima pa tudi *La Voce del Popolo* svojo slavno zgodovino. Pravzaprav se je listič s tem imenom pojavil že leta 1944, ko je združil dva lista italijanske skupnosti v Istri in na Reki, *La nostra lotta* in *Il nostro giornale*. Vendar je bil takrat te ciklostiliran list majhnega formata, ki so ga skrivaj natisnili v italijanskih partizanskih enotah, ki so se v okolici Reke borile proti fašizmu. Ime samo pa ni novo. *La Voce del Popolo*

je bil namreč časnik, ki so ga reški avtonomi začeli izdajati leta 1989, gre za časnik z najstarejšo tradicijo na tem območju. Po drugi svetovni vojni se je dnevnik razvil v referenčni list italijanske narodne skupnosti, najprej v Jugoslaviji in nato v Hrvaški in v Sloveniji.

V teh letih je časnik razvijal svojo vlogo in povezoval Italijane, ki so postali manjšina »tudi v krajih, kjer prenikoli niso bili manjšina«. Dve generaciji Italijanov sta tako s pomočjo dnevnika vztrajali in prispevali k ohranjanju svojega izročil v kulturi, v jeziku in v civilizaciji. »Ves čas so bili zelo blizu svojemu dnevniku.«

V času, ko sredstva obveščanja še daleč niso bila tako razširjena kot danes in ko je bila demokracija še za obzorjem je bil dnevnik *La Voce del Popolo* dejavnik uveljavljanja italijanskega jezika v javnosti, iztrgal ga je iz družinskega kroga in z jezikom povezel prapadnike manjšine po celotnem ozemljju, kjer so bili zgodovinsko prisotni. »Nedvomoma dvoumnost medija, ki je bil funkcionalen enostrankarskemu sistemu, ki je veljal v Jugoslaviji, mu ne jemljeta zaslug za vlogo povezovalca skupnosti in narodne kulture, k čemur je uredništvo bistveno prispevalo. Zagovarjalo in branilo je njene zahteve in njene pravice tudi v zelo težkih časih,« ocenjuje Palisca politično vlogo dnevnika in dodaja, da je ta vloga postala še zahtevnejša z novo demokratično ureditvijo v Sloveniji in na Hrvaškem.

In kako ocenjuje Palisca današnjo vlogo dnevnika? »Osnovna usmeritev časnika je promocija svobodne, pluralne, avtonome, odgovorne in izčrpne informacije v zvezi z italijansko narodno skupnostjo in njenimi dejavnostmi, ob upoštevanju socialnih, političnih, gospodarskih in kulturnih značilnosti okolja, v katerem živi in s katerim se sooča.« Še pred leti je obstajalo tveganje, da časnik ugasne zaradi hude za-

ložniške in finančne krize, vendar je uredništvo pogumno reagiralo in vzgojilo mlade, ambiciozne in sposobne novinarje. »Potrebovali smo deset let, da smo dnevnik spet postavili na noge,«

Danes sestavlja uredništvo po večini mladi ljudje z akademsko izobrazbo, nekaj magistrov in nekaj doktorjev znanosti; ti ljudje počasi prevzemajo vodstvene funkcije in so jamstvo za prihodnost. Dnevnik je izvedel vrsto pobud, nekatere so bile politično zelo relevantne, razpolaga z eno najboljših tehnologij, kar jih ponuja tržišče, v zadnjih desetih letih je trikrat spremenil grafično podobo, prisoten je na spletu, na mobilnih telefonih in tabličnih računalnikih ter na twitterju in facebooku. Skratka, manjšino predstavlja na najboljši možni način. Za to svoje delo je prejel kar nekaj priznanj in nagrad, med drugim prestižno nagrado Istria nobilissima. Dnevnik vodi glavni urednik, ki ga za štiriletni mandat imenuje upravni odbor po javnem razpisu; po koncu mandata je lahko potrien.

Križe je seveda prizadel tudi dnevnik italijanske manjšine. Finančne težave se zaostrujejo, vendar so pri dnevniku optimisti. »Tudi v prihodnje želimo ostati referenčna točka za vse pripadnike Italijanske narodnosti, ki živijo na tem ozemljju, v družbi, ko je sposobna premoščati miselne pregrade, ki so včasih večje od fizičnih,« dodaja Palisca in zaključuje z ugotovitvijo, da so z vstopom Hrvaške v Evropsko unijo začele veljati nova pravila, pri katerih »kultura zaščite presega vrednost zaščitenih vrednot«. Gre za epohalne spremembe, ki bodo ljudem teh krajev omogočile ponovno zblžanje. »Glas manjšin bo pri tem pomemben za ohranjanje kulturne raznolikosti in zaščito jezikov,« je svoje razmišljanje zaključil glavni urednik dnevnika *La Voce del Popolo*.

Temeljnega pomena za zaščito italijanske narodnosti je šola; prva šola v Istri sploh je bil italijanski Collegio dei nobili v Kopru, ustanovljena leta 1912, sicer pa je v Piranu deloval »magister grammaticae« že leta 1290. Danes obiskuje italijanske šole 3375 učencev na Hrvaškem in 1074 v Sloveniji; podatek je skupen za otroške vrtce, osnovne in srednje šole. Vseh je na Hrvaškem 29, v Sloveniji pa 9. Pouk vseh predmetov poteka v italijanščini.

Italijansko unijo sestavlja 53 skupnosti, 46 na Hrvaškem s 34.345 člani in 7 v Sloveniji s 3.099 člani. Skupnosti so zelo aktivne na področju kulture s pevskimi zbori, dramskimi skupinami, folklornimi skupinami, ukvarjajo se s športom in rekreacijo. Na Reki deluje italijansko gledališče, manjšina ima tudi zgodovinske, raziskovalne in znanstvene institucije.

Posebno vlogo opravlja založba EDIT s sedežem na Reki, ki poleg dnevnika *La Voce del Popolo* izdaja revije in knjige, v Kopru na deluje regionalni center RTV Slovenija z radijskimi in televizijskimi sporedi v italijanskem jeziku. Poročila v italijanščini oddajata tudi radijski postaji na Reki in v Puli.

Ob koncu pa je Tremul omenil še sodelovanje s slovensko manjšino v Italiji, v okviru katerega so med drugim izvedli kar nekaj pomembnih evropskih projektov.

Josip Lah se je rodil leta 1869 v Dutovljah na Krasu v družini Martina Laha in Terezije Zlobec (pri Flekovih). Njegov oče, morda pa že dedek, je prišel v ta del Slovenije iz Prekmurja in dobil službo upravitelja grofovih posesti. Najmlajša, prav pred nedavnim preminula Josipova hčerka Milena se je spominjala, da so v družini dolgo hranili molitvenik, ki naj bi ga prednik njenega pradetka prinesel z Devinskega gradu, kar dodatno kaže na to, da je le-ta najverjetnejše služboval na Devinskem gradu ali morda upravljal posesti devinskog grofov na Krasu.

Martin Lah in Terezija sta imela deset otrok, a jih je pet že zgodaj umrlo. Šestemu po vrsti, malemu Josipu, je bila glasbena nadarjenost položena tako rekoč v zibko. Na izpisu iz župnijskega urada, ki ga je hrnila Josipova hčerka Milena, piše: "Tine, Tone, Pepa, Ančka spančkat, Jožek godet".

Jožek je Josip, o katerem v tem članku teče beseda. Katerega instrumenta se je malo Jožek posebej učil, ne vemo, saj jih je pozneje obvladal kar nekaj.

Uradnik v Sežani, »kanclist« v Trstu in vse bolj predan zborovskemu petju ...

Jože Lah je aktivno služil pri vojaški mornarici avstro-ogrške vojske kot mornar II. stopnje v Pazinu (Istra) kar štiri leta, od 1887 do 1891. Tod je igral rog v mornarski vojaški godbi. Po vrnitvi iz vojske se je leta 1893 v Dutovljah poročil z domačinko Josipino Gomezel, s katero sta imela osem otrok. V Dutovljah so se jima rodili trije, po selitvi družine v Sežano še naslednja dva, pozneje, v Trstu, pa so se jima rodili še trije otroci. V Sežani se je Jože Lah zaposlil kot uradnik (pomožni pisar) in tudi v tem kraju nadaljeval z glasbeno dejavnostjo. Ljubzen do zborovskega petja je bila v njem tako močna, da je v Sežani ustavil pevski zbor Zorislava, obiskoval pa je tudi okoliške vasi in vodil tamkajšnje zbore.

Leta 1907 je bil Jože Lah kot uradnik (»kanclist«) premeščen v Trst na delo pri deželnih vladi. V mestu z močno prisotnostjo slovenskega življa so v tistem času ustanavljali številna slovenska društva in organizacije, že leta 1904 pa je bil odprt znameniti Narodni dom v središču Trsta. Jože se je kmalu povezal z rojaki in v tržaški četrti pri Sv. Jakobu so mu zaupali vodenje znanega pevskega društva Ilirija, pozneje pa tudi godbe na pihali Narodne delavske organizacije. Z obširnim glasbenim znanjem je navdušeno deloval in kreplil notranjo organizacijo tudi v tržaških pevskih društvenih v Rojanu, Rocolu in v okoliških krajih. Prav petje je s svojo besedno in glasbeno izvednostjo navduševalo poslušalce, jim dalo poguma in upanja v lepo, pravičnejšo bodočnost.

Boris Kuret v knjigi »Zastava, sveta bodi ti nam vez«, podrobnejše opisuje razvitje in blagoslavljanje društvenih simbolov v mnogih slovenskih društvenih zlasti v Trstu in njegovi okolici. Razvitje društvenega praporja je potekalo običajno zelo slovesno: na svečanost so povabili pevske zbole iz neposredne okolice in iz širšega zaledja. Pevci so na shod prinesli svoje zastave ter v povorki odhajali na prizorišče, kjer se je odvил spored z govorji in s petjem posameznih zborov ter razgrnitvijo novega praporja in s pobratenjem s prisotnimi društvenimi praporji. "Kumici", kakor so takrat rekli botri, ki je prisostvovala razvitju praporja, je pripadla posebna čast: na prapor je pripela svilene trakove s svojim imenom in z vočili zboru ... Skoraj vsak prapor je imel na zastavi tudi društveni grb ali alegorično figuro, okrog katere sta bila izvezena datum razvijanja praporja in ime društva, lahko pa tudi društveni moto. Ob razgrnitvi praporja so v drug prapor zabilo srebrne žeblice predsednik pri-sotnih društev, ki so darovali novoustanovljenemu društvu določeno vsoto denarja.

Tudi avgusta leta 1907 so snovalci razgrnitve praporja pevskega društva Ilirija načrtovali veličasten shod slovenskih društvenih v mnogih Slovencov z vse Primorske. Na prireditev se je prijavilo 24 društva. Posebje so povabili priznano pevsko društvo Slavec iz Ljubljane. Na tržaškem kolodvoru so ljubljanski zbor in goste iz Gorice pričakali številni Slovenci, udeleženci pa naj bi skupaj sliškoz središče mesta do mestne četrti Sv. Jakoba. Tam je bil namreč sedež Konzumnega društva in najpomembnejše shajališče čla-

ZGODBA DUTOVSKEGA GLASBENIKA JOSIPA - JOŽETA LAHA

Pesmi mile glas druži brate nas*

NEVA PAHOR

Na fotografijah:
zgoraj levo
Fanfaristi
na Dunaju,
desno zbor
pevskega društva
Jadran;
levo Josip Lah
z družino,
desno Ilirija

nov društva Ilirija. Na poti pa so spredovali pričakali razgreti italijanski nacionalisti in prislo je do pretepa.

Lokalni slovenski in italijanski časopisi so o dogodku poročali različno, pač glede na strankarsko in nacionalno pripadnost. Dejstvo pa je, da je spredoval moral spremeniti začrtano pot od Sv. Jakoba do Sv. Ivana, ter obiti mestno središče. Končno se je slovesnost ob razgrnitvi praporja dokaj mirno končala na vrtu Narodnega doma pri Sv. Ivanu, a nemiri in ovire ob slovesnosti in hujskanje v italijanskem časopisu dokazujo, kako je bilo Slovencem v Trstu že v tistih časih težko javno izkazovati svojo narodno pripadnost.

Po prvi svetovni vojni odhod iz Trsta v novo državo SHS, poznejo kraljevino Jugoslavijo

Po prvi svetovni vojni in razpadu avstro-ogrške monarhije so se v Trstu razmere za Slovence še poslabšale. Kot mnogi drugi je tudi Josip Lah s številčno družino zapustil mesto in odšel s trebuhom za kruhom. Natančen opis potovanja in zapleteno iskanje službe je opisan sam. V skribi za prezivjetje je že zeno in s sedmimi otroki (najstarejša hčerka je ostala v Trstu) z vlačkom zapustil Trst in odšel v novo nastalo državo SHS, poznejo kraljevino Jugoslavijo. Julija 1919 je prišel v Ljubljano, poti pa zaradi stavke ni mogel nadaljevati. Ker ni vedel ne kod ne kam, se je odločil za pot v Slavonijo v Podravsko Slatino, kjer je živel žena sestra. A razmere so bile tudi tam težke (spali so v štali) in Josip se je s starejšima sinovoma vrnil v Ljubljano iskat službo in primernejšo nastanitev za družino. Iskanje je le obrodišlo sadove. Službo je dobil na okrajnjem glavarstvu v Mariboru kot referent in oktobra istega leta je lahko najstarejši sin Anton odšel v Slavonijo po ostale družinske člane. Neprestane spremembe in odrekanja so žal ogrozila ženino zdravje in leto dni po prihodu v Maribor je Josipina umrla.

Maribor in druga mesta na Štajerskem in v Prekmurju so po prvi svetovni vojni nudila zatočišče mnogim Primorcem. Zaposlivalo so se v različnih dejavnostih, zlasti pa v državnih službah - na žeželnicni, na policiji, v šolah pa tudi v trgovini, v obrtništvu,

celo v gledališču. V Mariboru so se namreč tedaj odpirala številna delovna mesta, ki so jih pred vojno zasedali Nemci, veliko pri-morskih priboršnikov pa je bilo tudi visoko izobraženih (zdravniki, pravniki, učitelji ...). Zavedni Primorci, ki so na svoji koži še kako občutili italijansko raznarodovalno politiko, so se radi družili in združevali v društvh, v okvirih katerih so gojili slovensko pesem in besedo. Prav zaradi izkušenj v boju za narodnostne pravice in dobre organiziranosti so odločajočo sooblikovali življenje Maribora med obema vojnami.

Josip Lah se je tudi v novem okolju ustvarjalno vključil v snovanje in vodenje pevskega zbara, ki je deloval znotraj društva Jadran. Društvo je ime dobilo v spomin na zapuščene domove Primorcev in Istranov ob Jadranu. Pevski zbor Jadran so sestavljali predvsem emigranti s Primorskem in iz Istre, pozneje pa tudi domačini, Štajerci - ljubitelji slovenske besede in petja. Moj pradelek je vodil zbor Jadran od leta 1923 do leta 1935. Pod njegovo taktirko je zbor gostoval v številnih krajev ob tedanjih avstrijskih meji. V Šentilju, Kungoti, Sv. Juriju ob Pesnici, Svečini, v Sv. Križu nad Mariborom, v Kapli, v Marenbergu (današnjih Radljah ob Dravi), v Apačah in še kje je s petjem budil v krepli narodni ponos. Josip Lah je nekaj časa vodil tudi zbor Nanos, nato pa se zboru v Kamnici (PZ Kobanci) in v Pekrah (PZ Planinca), pozneje pa je bil drugi zborovodja pevskega zbara Slava Klavora.

Med najodmevnjšimi dogodki njegovega udejstvovanja je bila gotovo slavnostna akademija ob 15-letnici društva Jadran leta 1934, ki je bila združena s kongresom Zveze jugoslovenskih emigrantov iz Julijske krajine, kjer je z italijansko zasedbo naših krajev po prvi svetovni vojni ostala skoraj tretjina vseh Slovencev. Na akademiji v mariborski Unionski dvorani so peli kantato Pesem naših mornarjev skladatelja Vasilija Mirka, priznanega in v Maribor priseljenega Primorca. Kantato so izvajali moški in deški zbor, solisti in godba. Zbor je vodil Josip Lah.

Z mojim pradedkom je vodenje zbara Jadran prevzel v Trstu rojeni skladatelj Ubald Vrabec in ponesev pevski sloves po vsej tedanji kraljevini Jugoslaviji. Društvo Jadran, pozneje pa tudi društvo Nanos, ki

vanski duh, zaslubi, da jo ponesemo med narod, kjer se je prav za prav rodila.«

Josipove ljubezni do glasbe in petja so se navzeli tudi njegovi otroci. Vsi so igrali najmanj en instrument, dva sinova (Vilko in Jože) pa sta postala poklicna glasbenika. Josipovi potomci so sledili tradiciji in mnogi med njimi so glasbeno izobraženi. Posebej bi omenila glasbenike zname mariborske družine Petek, iz katere prihaja Josipov pravnuk Viktor, violinist v Graškem filharmoničnem orkestru, ter prapravnuki violinist Simon, vokalistka Karina, in klarinetistka Laura. Vsi dosegajo vidne uspehe in prejemajo številna priznanja ter si utirajo pot v profesionalni svet glasbenikov. Tudi Viktorjev brat Richard, ki se je v mladosti intenzivno in uspešno posvečal kitari, je svojo ljubezen do glasbe prenesel na svoje otroke: kitaristko Tadejo, klarinetistko Majo ter baritonista Boštjana, ki ob študiju naravoslovnih ved vztrajajo v intenzivnem negovanju glasbene umetnosti. Zadnja, ki se je predstavila javnosti s svojim glasbenim znanjem in talentom, je pravnukinja Barbara Jurteršek, ki je v Mariboru nastopila v vokalnem stenu na dobrodelnem koncertu za poplavljence iz Bosne, Srbije in Hrvaške.

Tudi zavzetost za slovenstvo in občutljivost za socialne pravice je Josip Lah prenesel na svoje otroke in vnake. Najstarejši sin Anton, moj ded, je bil Maistrov borec v letih 1918-1919 in je za zasluge v boju prejel odlikovanje, ob nemški okupaciji Slovenije pa sta bila z ženo s prvim transportom izgnana v Srbijo. V drugi svetovni vojni so tudi člani njegove družine placiči visoko ceno zaradi zavzemanja za pravčnost in upor proti okupatorju, še posebej Josipov vnuk Ervin. V Trstu, kamor sta se umaknila s sestro Nevo, ga je kot aktivista in vodjo ilegalne partizanske tiskarne zajela fašistična Collottjeva policija in le nekaj dni zatem so ga odpeljali v koncentracijsko taborišče Mauthausen, kjer je bil komaj dvajsetleten sezgan v krematorijski peči. Ervinova sestra Neva, moja mama in žena gledališkega igralca Joška Lukeša, je po vojni ostala v Trstu, kjer je delala kot novinarka Radia Koper ter časopisa Primorski dnevnik. Čeprav ne najboljšega zdravja, se je vključevala v življenje tamkajšnjih društev in se zavzemala za pravice Slovencev v Italiji.

Po nemški okupaciji Maribora leta 1941 se je Josip s svojo drugo ženo odselil v Ljubljano in tam ostal do konca vojne. Po vojni sta se oba vrnila v Maribor, kjer je Josip Lah kljub visokim letom nadaljeval pesvsko poslanstvo. Ko je leta 1953 umrl, so mu ob grobu v Mariboru zapeli pesem Buči, buči mornarje Adrijansko. S to pesmijo so izkazali globoko hvaležnost njegovemu prispevku k utrjevanju slovenstva in širjenju pevske kulture, hkrati pa tudi v besedi slovesa izpostavlji njegovo navezanost na Kras, morje in rodne Dutovlje.

Opomba

*Napis na praporu pevskega društva Ilirija pri Sv. Jakobu v Trstu

Polet s katarsko letalsko družbo iz Benetk je v slabih šestih urah minil dokaj mirno in skoraj mimogrede. Napetost je dobrohotno zmanjševalo prijazno osebje s pogosto ponudbo hrane in pijače in nenehno skrbjo za čim prijetnejše počutje vseh potnikov. Večerna Doha me je sprejela v soju morja luči in zadušljive vročine, prepojene s peščenim prahom in vonjem po morski soli. Šok! Takoj za njim še eden! Na mednarodnem letališču Hamad so mi dokumente skrbno pregledale ženske v črnini od glave do pet, z rahlo prosojno tančico na obrazu, ki je dopuščala pogled na skrbno naličene oči. Tudi moje oči so bile deležne posebne pozornosti, saj jih tujcem ob vstopu v državo, pa tudi ob odsodku, fotografirajo. Dober začetek dvotedenskega bivanja na tem polotoku v jugovzhodni Aziji, med Bahrainom, Saudsko Arabijo in Perzijskim zalivom na severu in vzhodu, al jazeera v arabskem jeziku pomeni prav polotok, je napovedoval izjemno doživetje povsem novega sveta.

Glavno mesto med tradicijo in sodobnostjo

Zbudili smo se v sončno in vroče jučer, saj je v Katarju v veljavi časovni pas muslimanskega svetega mesta Meke, čeprav bi, roko na srce, bolj ustrezal kakšen drugi. Ob sprehodu po mestnem nabrežju se je termometer dvignil na znosnih 38 stopinj Celzija, ki jim je moč jemal suh vetrč z morja. Corniche je 4 kilometre dolga sprehajalna pot ob obali, s pogledom na moderno arhitekturo na kopnem, na zelenice z urejenim namakanjem, z maloštevilnimi drevesi in zanimivim zalivom. Končuje ga katarski Manhattan, imenovan West Bay - poslovno okrožje z visokimi stolpnicami neverjetnih oblik. Ob robu morja se bohoti ena najstarejših zgradb v tem predelu Dohe, prestižni Sheraton svetovno znane hotelske verige. Doživetje tega kontrasta z bistveno nižjimi stavbami v preostalem delu državnega glavnega mesta ponuja vožnja s tradicionalno leseno ladjo.

S Cornicheja je lep pogled na močno domovanje katarskega prvega moža, emirja šejka Hamada Bin Khalife Al Thanija in njegove številne družine. Med njenimi člani je lepo porazdeljena vsa dobičkonosna dejavnost v Katarju, prodaja avtomobilov, na primer, taksi služba v prestolnici, ki skorajda ne pozna javnega prevoza. Za takšije skrbijo štirje emirjevi sorodniki, avtomobili so tako štirih različnih barv, da je lastništvo vidno že na oko. Tarife za vožnjo so smešno nizke, zato vozniki s težavo prislužijo 250 rialov (okoli 60 EUR) za dnevni najem vozila in še težje morebitni presežek, ki jim ostane kot plačilo za opravljenoto delo.

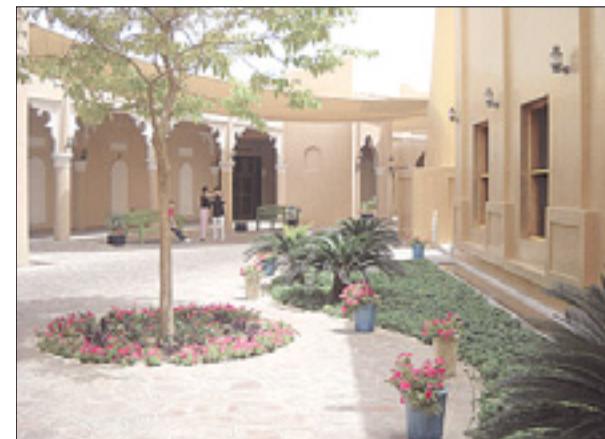
Spremembe v javnem prevozu obeta gradnja podzemne železnice v peščenih, globlje pa tudi že bolj trdih tleh Dohе, prve izkope je že videti, in gradnja železniškega omrežja po vsej državi, saj trenutno tako potniški kot tudi ves tovorni promet potekata izključno po cestah.

V mogočni emirjevi palači so sprevrili tudi slovenskega predsednika Boruta Pahorja, ki je v Katar odpotoval februarja letos med svetovnim rokometnim prvenstvom. Mimogrede, izvedela sem, da so gostitelji tribune velikanskih športnih dvoran takrat po potrebi polnili tu-

POTOVANJE V KATAR, NENAVADNO IN ZANIMIVO DRŽAVO

Kjer življenje kroji na

MIRJAM MUŽENIČ (besedilo in fotografije)

Doha, urejeno dvorišče kulturnega centra Katara

Tradicionalne lesene ladje v zalivu pred Pearlom

Cvetlična korita (ob temperaturi

di s tujimi delavci iz najnižjih slojev. Omogočili so jim celo predhodni ogled treninga, na katerem so jim razložili pravila igre. Odzivi teh neprostovoljnih gledalcev so bili tako vsaj približno usklajeni z dogajanjem na tekmi. Podobno bo, najverjetneje, tudi na svetovnem nogometnem prvenstvu, ki ga bo Doha gostila leta 2022, saj se ob nogometni tekmi na stadion potrudi le nekaj sto gledalcev. Katarci namreč niso navdušeni nad obiskom športnih pridelitev, čeprav imajo tudi rokometna (žensko reprezentanca trenira odlična in odločna Mara iz Izole), nogometna, konjenika, atlete in ostale športnike. Verjeli ali ne, Katar premore več hokejskih moštov in tudi državno prvenstvo! Ledeno ploskev z vsemi pogoji za trening in tekme so postavili kar v osrčje enega svojih največjih nakupovalnih središč v mestu, državi in verjetno tudi širšem azijskem prostoru.

Katara in muslimanski kulturni center

Življenje v Katarju kroji naftni denar. Ima ga nekaj manj kot 280 tisoč domačinov, prepoznavnih po beli obleki, thobe za moške, z ghutro, to je belo ali barvno ruto na glavi, ki jo objema trak oz. igal, nekoč del povodca za kamele. Katarke nosijo črno abayo. Bogatejše si na obleki lahko omislijo zlate ali srebrne veznine, na prodaj pa so tudi abaye z kristali Swarovski v prodajni vrednosti nekaj tisoč evrov. Obute so v povsem moderne čevlje z visoko peto, brezhibno so našene in odišavljene. Tako moški kot ženske se nenehno pogovarjajo po telefonu. To početje je namreč zelo poceni in dosegljivo vsem prebivalcem, tudi številnim tujim delavcem – mobilna številka in ne ime ali številka potnega lista je namreč tisto, kar prebivalce identificira v vsakodnevnem življenju, pa tudi v upravnih postopkih. Voda in elektrika pa sta za domačine brezplačni. Po vsej

državi sicer ni niti enega izvira sladke vode, pa vendar poraba dosega svetovni primat. Ena mojih stalnih skrbiv je bilo tako nenehno ugašanje luči ob belem dnevu.

Premožne Katarke se v nakupovalni center pripeljejo same ali s svojim avtomobilom in zasebnim voznikom. Avto mora biti čim večji in močnejši, še najraje z zatemnjениmi stekli, land cruiser, saj je domačinom kar statusni simbol. Nobena redkost niso ženske v dolgi črni obleki, ki jim nakupljene izdelke iz vozička na blagajno in znova v voziček prijavno zlagajo zaposlene tujci, ki živijo le z napitnino strank. Tudi sicer je videti veliko trgovcev, pomočnikov, varnostnikov, čistilk in še marsikoga, vedno zelo ustrežljivih. Tako je, na primer, pred vhodom v vsako dvorano bogatega muzeja islamske umetnosti na Cornicheju vsaj en varnostnik, ki delovni dan mirno presedi na stolu. Bogato razstavo zlatnine in drugih dragocenosti iz širšega muslimanskega sveta občasno dopolnjujejo s sorodnimi razstavami in dogodki. Ob mojem obisku je bila to fotografisko slikarska razstava katarskih žena. Posebnost te palatice je tudi igralnica za otroke, ki med igro in zabavo lahko mirno počakajo na starše, ki si medtem ogledujejo muzej.

Kulturni center Katara ostaja v spominu s svojo sodobno arhitekturo in ponudbo operne hiše, knjižnice, galerij in kavarn. Na kavo in sladoled sem v izbranem lokalčku čakala do konca dopoldanske molitve. Podobno izkušnjo sem doživela tudi v nakupovalnem središču, mallu. V trgovinah vseh velikosti in z vsakršno ponudbo so običajno radijsko glasbo ob določeni uri dopoldne in popoldne prekinili s programom, ki je predvajal molitev. Katara premore tudi veličastni amfiteater v svetlem marmorju za 5 tisoč gledalcev, v katerem od leta 2011 vsaj enkrat v sezoni gostijo svetovno znanega pevca, operno pevko ali drugega umetnika in si tako pomirijo vest, da so za svojo in kulturne potrebe Katarcev naredili veliko in dovolj. Šukran! Hvala!

Ločeno v mošeo

Že ob vstopu v mošeo so nas locili. Moški so ostali v predverju, ženske smore v višje nadstropje skozi sodobno in že kar elegantno opremljene prostore v sobico z dolgim nizom abay vseh velikosti. Oblekla sem jo in si s pomočjo vodičke skrbno pokrila lase s črno tančico. V molilnici smo se znova združili in prisluhnili angleški razlagi islama, vse to ob robu domačinov, ki so bosi in z obrazom obrnjeni proti Meki, molili. Pred odsodkom je vsakdo od nas dobil torbico s pisnim gradivom o muslimanstvu, tudi v angleškem jeziku, pa tudi obrazec za morebiten »vstop« v muslimansko vero. Ponudili so tudi vroč čaj, otrokom pa sadni sok.

Ob pogledu na pristopno izjavo sem se spomnila na pripoved gostitelja, da ima policija v Dohi tudi spletne obrazce za prijavo potepuških psov, saj ti v državi niso zaželeni. Vse dni v Katarju sem videla le dva psa na povodcu in za prste ene roke brezdomnih mačk. Presečena sem bila nad glasnimi ptički v krošnjah maloštevilnih dreves, saj so dnevne temperature v času mojega bivanja na polotoku nihale med 30 in celo 50 stopinjam Celzija. Na poti proti severu države je avtocesto prečkal ogromen kuščar, ki je še najbolj spominjal na dinozavrečke iz Jurskega parka. Počakala sem tudi na miren sprehod črede kamel, ogrnjениh v pisana ogrinjala, z indijskimi jezdci na hrbtu, ki so iz brezhibno urejenih hlevov stopale na športno stezo na trening. Bile so namreč dirkalne kamele v lasti premožnih domačinov, ki so jih med treningom glasno spodbujali kar iz svojih avtomobilov med vožnjo ob dirkalni stezi.

Svet zase je tudi največja tržnica v Dohi, Souq Waqif, ki je star vsaj sto let in v nekaterih delih obnovljen v starem stilu. Souq je živahnio prizorišče večernega dogajanja med obrtnimi delavnicami, prodajalnami, restavracijami in velikim odrom za različne prireditve. Po-

sebnost so zlatarne z neverjetno ponudbo dragocenega nakita, med katerim izstopajo velike ogllice iz zlatih nit, nadvse podobne prefinjeni čipki. Za ceno, seveda, nisem vprašala.

Bolj dostopne so cene v trgovinah številnih nakupovalnih centrov, v katerih je najti vse, kar lahko človek potrebuje in tudi česar ne. Malli so mesta v mestu, vsak s posebnostmi, ki naj bi privabilo čim več kupcev. Villaggio, na primer, dnevno obišče do 42 tisoč ljudi, tudi milijon in pol v enem letu. Ponuja izdelke najbolj znanih svetovnih znakov, med njimi Luis Vuitton, Dolce & Gabbana, Prada, Dior, Gucci in druge. Ta center je zgrajen v beneškem slogu, po 150 metrov dolgem notranjem kanalu vozijo gondole s krmjarjem ob veslu, ki je zaradi videza, saj gondolo poganja električni motor. Čez kanal vodijo kamnitni mostički, strop spominja na pravo nebo. V Villaggiu so tudi kinodvorane, ob toaletnih prostorih še umivalnica in molilnica, velikanski zabavni prostor za najmlajše in v osrčju tudi pravo drsalnišče. Ob času, določenem za trening hokejskega moštva iz Dohe, morajo pričočnostni drsalci zapustiti ledeno ploskev. Medtem, ko zunanjna temperatura lahko presegá 40 stopinj, je notranja, klimatizirana in bistveno nižja. Kaj hitro se zgodi, da človeka v stavbi pošteno zebe, tako, da je nakup volnene jopice z dolgimi rokavji skoraj obvezan.

Doživetje nakupovalnega centra ima še eno podobo. Katarke ob nakupu spremeljajo hišne pomočnice, najpogosteje Filipinke ali Indonezijanke, v prepoznavnih preprostih oblekah, hlačah in tunikah, ki še najbolj spominjajo na pidžame. Hodijo nekaj korakov za svojimi gospodinjam ali natančneje lastnicami, vodijo otroke ali vozijo otroške vozičke in nosijo vrečke s kupljenim. Znano je, da nimajo prostega časa in tudi samostojnega izhoda iz katarske hiše ne. Mesečno plačilo je zelo skromno, lahko tudi zelo nerедno. Nekatere tujke, revščini navkljub, takega sužnjelastniškega razmer-

Puščava, ograja zaradi želvij jačec

Puščava, dirkalne kamele prečkajo avtocesto

Doha, Muzej islamske umetnosti z bogato stalno zbirkijo in razstavami

Afni denar

uri 30 - 40 stopinj C)

Doha, prometna znaka Pazi, pešči in Stop

Doha, Pearl ali West Bay, poslovno okrožje z visokimi stolpcnimi izvirnimi oblik

ja ne zmorejo in se odločijo za pobeg. Katarska policija ima posebno enoto za iskanje pobeglih gospodinjskih pomočnic. V času mojega obiska je neodvisni spletni medij poročal o Filipinku, ki jo je gospodar pretepel s cevo za zaliwanje in ji povzročil hude poškodbe. Štirje dnevnikni, vsi v lasti istega katarskega Berlusconija, tragičnemu dogodku niso namestili niti besede. Po nekaj tednih zapora zaradi pobega z delovnega mesta je gospodarju »oprostila«, da ji je ta dovolil zapustiti državo, policija je pa s tem ustavila kazenski pregon zoper nasilneža.

Doha gradbišče, delavci tuji s skromnimi pravicami

Velika večina prebivalcev Katarja, okoli 90%, so tuji delavci, ki jih je v bogato državo z ogromnimi razvojnimi možnostmi pripeljala ekonomska in socialna stiska doma. Zdravstveni domovi imajo zanje ob nujnem pregledu pred začetkom dela oddelke s posebnimi vhodi, ločene, tako, kot so ločeni za ženske in moške. Ja, tudi v bankah je tako, da skozi ena vrata vstopajo in izstopajo pridavnice nežnejšega spola, moškim so namenjena druga. Ločene so tudi poroke, kar pomeni, da se ženin in njegov svatje zabavajo po svoje, nevesta in njene povabljenke pa v ženskem krogu. V zakonsko zvezo lahko vstopita tudi bližnja sorodnika ob predhodnem genetskem pregledu in privoljenju države.

Tuji delavci v Katarju morajo tudi v laboratorij za določitev krvne skupine, ki je zapisana na osebnem dokumentu, pa tudi na policijo zaradi prstnih odtisov. Če je komu to odveč, lahko mirno zapusti državo. Na izpraznjeno delovno mesto čaka množica drugih, dela in zaslužka potrebnih ljudi. Najhuje je gradbenim delavcem, ki morajo v vročini, prahu in hrupu vztrajati po 12 in več ur vsak dan. Pod obvezno čelado si obraz

ovijejo z ruto in vztrajajo. Ob koncu delavnika onemogli posedeti ob rob plačnika, na zelenice in mirno čakajo stare avtobuse brez klime, ki jih odpeljejo v delovna taborišča z ograjo in bodečo žico. Pred nekaj leti so oblasti delodalci z zakonom prisilile, da delavcem omogočijo obvezni dveurni počitek v času najhujše vročine.

Zaradi številnih gradbišč in neomejenih vsot denarja za nove in nove naložbe v Katar prihajajo številni tuji izvajalci. Povedali so mi o zavlidljivo visokih sklenjenih poslih med Katarjem in Hrvaško, v času mojega bivanja v Katarju so v Dohi najavili skorajšnje odprtje srbskega veleposlaništva. Pomen naftne industrije nakazuje dejstvo, da je osrednje nahajališče črnega zlata zaprto mesto Dukhan na zahodu polotoka, ki je praktično država v državi. Za liter 98-oktanskega bencina je treba odštet 25 stotinov evra, za 95-oktanski bencin pa 5 centov manj. Za tesno zaprtimi vrati in budnim varnostnim sistemom, se ob poti proti jugu polotoka raztega osrednja ameriška vojaška baza v Perzijskem zalivu, iz katere so vzletali bombniki v akciji nad Jemnom, Sirijo in ostalimi žarišči. Zaposleni v bazi tam tudi živijo, nevojaško osebje pa ima najeta stanovanja v Dohi. Iz ZDA jih dnevno oskrbujejo s svežimi izdajami domaćih časopisov, pa tudi z ameriškim čipom, če si ga zaželijo.

Filmsko mesto in obala za želve

Približno sto kilometrov iz Dohе proti severu polotoka je speljana ena od številnih osempasovnic, zgrajenih na peščenih tleh, skrbno ograjenih in odlično opremljenih s smerokazi. Vožnja po njih je pravi užitek predvsem zaradi redkejšega prometa, kar pomeni mirnejšo vožnjo brez nenehne napetosti ob nepredvidljivem drvenju in izsiljevanju domaćih voznikov v prestižnih avtomobilih, ki si na domaćih tleh dovoljujejo svo-

ja cestna pravila. Z glavne prometnice pogled seže dva dni naprej in v puščavo na levi in desni strani. Izvod, namenjen kamelam, omogoča dostop v puščavski park Unescove svetovne dediščine, kjer se po poteh, ki to niso, pripelješ do manjše oaze z bornim rastlinjem. Pod drevesom skoraj brez listja sem na svoje velike presenečenje videla družinico katarskih koz, ki so si prislužile tudi častno vlogo državnega simbola.

V bližini je arabska vasica s tradicionalnimi opečnimi hišicami z lesenimi vratimi, mošejo in hišnikom. Zgrajena je bila za potrebe filmskega snemanja, zdaj je namenjena turistom, ki se v senci platenne strehe na terasi prijetno ohladijo in s pogledom na vse strani objamejo razgretu puščavo.

Prašna pot, speljana tako, kot si jo izbere ali določi vsak voznik sam, pripelje do obale s peščenimi tlemi in vsaj kilometr dolgo plitvino. Sredi puščavskega ničesar, v ravni vrsti zarite v pesek, stojijo štiri mogocene jeklene plošče - umetniška inštalacija Američanica Richarda Serre, ki je za to svoje delo in še nekaj manjših v glavnem mestu Katarja zasluzil toliko naftnih dolarjev, da mu verjetno nikoli več v življenu ne bo treba delati. Do čudesa se je tistega vročega dne z najvišjo temperaturo 52 stopinj Celzija pripeljalo kar nekaj radovednežev, ki po puščavi zaradi nevarnosti okvare ali medsebojne pomoči pri prehodu mehkih odsekov poti navadno potujejo z več terenskimi avtomobili skupaj. Na tem neavadnem izletu sem doživel tudi aprilsko kopanje v kristalno čistem morju, dokler ga, seveda, ne obarvajo stopinje v peščenem morskom dni, s pogledom na obale Bahraina. Želja po skoku k sosedom zaradi predhodne pridobitve vize ni bila uresničljiva.

Ostala sem tudi brez načrtovanega plavanja v Perzijskem zalivu pred najlepšo katarsko obalo. Le dva tedna pred mojim prihodom so jo namreč ogradili v dolžini 7 kilometrov in s tem obvarovali želve, ki od aprila do julija v pesek

odlagajo jajčeca. Dostop do plaže, tudi ta je na Unescovem seznamu, varujejo poobljaščeni uniformirani možje, ki pa nimajo nič proti, če z obiskovalko odide kakšna drobna školjka. Prgišče mojih doma ohranja spomin na ta dan potepanja po emiratu dobrih štiritoč kilometrov stran.

Nobena posebnost ni peščeni vihar, ki sem ga videla in občutila prav na poti proti severu Katarja. Cesto je v trehnutku objel oblak prahu, v nosnice, v usta, v vse dele telesa, v vsako špranjno obleko in obutve so se zarezali milijoni prašnih delcev in občutek imama, da se jih nikoli več ne boš rešil. Kot pravo čudo pa se je ob cesti, tako mimogrede v puščavi, pojavilo naselje z urejenimi zelenicami, tudi cvetjem v gredicah in drevjem. To je velika, ugledna in cenjena kubanska bolnišnica, ki jo je Fidel Castro poklonil Katarcem. Ob njej je tudi večje naselje s stanovanji za medicinsko osebje, ki je v večini tudi s Kube. Vse to ob avtocesti sredi puščave.

Nič drugače ni z Al Shamalom, velikansko trdnjavco s štirimi stolpi živo opečnate barve, ki v svojem naročju skrije nogometno igrišče. Ob trdnjavci po načrtu zgodovinske trdnjave v Zubari na skrajnem severu Katarja, ki si je tudi pridobila zaščito Unesca, so skrbno urejeni parki, številna parkirišča in sodobno urejeni dostopi, med katertimi tudi ločeni za invalide. V ozvočenje in velike zaslone tega velikega športnega igrišča je vgrajeno slovensko znanje in to z vso odliko.

Vožnja po sipinah in sončni zahod

Dnevi so neusmiljeno minevali, z vsakim novim je bil čas mojega odhoda vse bližji. Z veliko žlico sem vase zlivala še vse, kar je bilo videti in doživeti. Tako sem opazila, da so na vsaki bencinski črpalki tudi manjše mošje z minaretom za morebitno potrebo po molitvi. Povsod

so bile za nekaj drobiža na voljo plastenke z vodo, saj tisto, ki iz morja preko destinacije priteče skozi pipe, odsvetujejo za pite. V večini trgovin s hrano je bila na prodajnih policah sveža zelenjava vseh vrst, sadje iz vsega sveta, oreščki vseh barv in okusov, začimbe. Le v ribarnico, zaradi vonja, nisem vstopila. Opazila sem tudi neverjetno veliko lekarn s pisano ponudbo zdravil, medicinskih pripomočkov in kozmetike.

Cesta na jug je speljana mimo ogromne naftne rafinerije, mesta, ki se vzdolž avtoceste vleče kilometre in kilometre. Na drugi strani se razteza ameriška vojaška baza s pogostimi vzleti in pristanki letal. Skrajni del polotoka pa ponuja edino neravno površino v Katruju, peščene sipine ali dune. Ob vznožju mrgoli ponudnikov štirikolesnikov, s katerimi se za majhen denar lahko zapelješ po vzpetinicah, preizkuša svoje vozniške spretnosti in pogum. Postavili so tudi reševalno postajo, v kateri ob mojem obisku sicer niso imeli dela. Dejstvo, da jo imajo pa nedvomno kaže na to, da do nešreči vendarje prihaja.

Peščene sipine sem si ogledala zadnji večer pred odhodom domov, v času sončnega zahoda, tako da slikam, ki spominja na turistični plakat iz eksotične dežele, ostaja trajno zabeležena. Še zadnja večerja v compoundu – ograjeni soseski irskega lastnika v mestnem središču je lepo zaokrožila to nenavadno popotovanje. Z jutranjim soncem naslednjega dne in letalom katarske družbe sem odpotovala iz države. Na velikanskem letališču je mrgolelo potnikov vseh starosti, barv kozje, tipov oblačil... Na stezah je mrgolelo letalo, večina je bila katarskih. V ločenem terminalu je kraljevalo emirjevo letalo in ob njem še letalo njegovega spremstva, kar pomeni, da so se tudi oni odpravljali na pot.

Že v Benetkah, ko sem znova stopila na trda tla sredi razgibane in zelene pokrajine, sem se vprašala, če bi se vrnila v Katar. Tudi danes sem trdno prepričana, da z veseljem! Takoj!

Doha, nakupovalni center Villaggio v beneškem slogu

Puščava, filmsko mesto, zdaj turistična vasica z značilno arabsko arhitekturo

Doha, novo mednarodno letališče Hamad

GORICA - V deželi enakomerna porazdelitev prosilcev za azil

Na občinskem ozemlju le še 80-90 prebežnikov

»Predlog, ki nam ga je predstavil deželnji odbornik Gianni Torrenti, je izrednega pomena. Ne pretiravam. Po enem letu je dežela FJK končno začela konkretno reševati problem prevelike koncentracije prosilcev za azil na nekaterih območjih, med katerimi je Gorica. Naša občina je doslej nosila največje breme, kar ni pravično. Dobili smo predlog, ki je seveda kot vsak predlog izboljšljiv, je pa dokaz, da končno obstaja neka strategija,« je bil po srečanju, ki se ga je v petek udeležil v Vidmu, zadovoljen goriški župan Ettore Romoli. Srečanje je bilo posvečeno vprašanju rastočega priliva prebežnikov v deželo FJK, na njem pa je načelnikom deželnih svetniških skupin ob Romoliju poročal tudi videmski župan Furio Honsell. Navzoč je bil deželnji odbornik Torrenti, ki je predstavil nove (in večkrat napovedane) smernice za sprejemanje prosilcev za azil v FJK.

Predlog temelji na bolj enakomerni porazdelitvi beguncev po deželnem ozemlju: vsakemu socio-skrbstvenemu okrožju, ki bolj ali manj sovpada z nastajajočimi medobčinskim zvezami, bo glede na število prebivalcev dodeljena določena »kvota« beguncev. Občine posoškega okrožja naj bi sprejele 5,83% prebežnikov (okrog 115 ljudi), občine tržiškega okraja pa 4,58% (okrog 90 ljudi). »Center CARA v Gradišču v te podatke ni vštet. Občina Gorica, ki gosti danes preko 200 prosilcev za azil, naj bi jih imela med 80 in 90, kar je sprejemljivo število,« je dejal Romoli, po katerem bodo Torrenti in predlog sedaj morale preučiti prefektur ter zveza ANCI. Predlog dežele predvidi, da ob »kvotah« tudi ustavitev petih sprejemnih centrov, kjer bodo prebežniki takoj po prihodu identificirani in »dodeljeni« posameznim občinam, opravili pa bodo tudi zdravniški pregled. Del prosilcev za azil - po besedah županje Alenke Florenin največ 17 - bodo sprejeli tudi v bivši karabinjerski vojašnici v Gabrijah. O tem je govor že več mesecov, obnovitvena dela pa se niso še zaključila. »Po zunanosti je treba urediti še notranje prostore. Prefektura je izbrala podjetje, predstavljam si, da bodo v kratkem podpisali pogodbo,« je povedala županja, ki očenjuje, da bodo dela trajala okrog deset dni. »Pred prihodom prebežnikov bomo priredili informativno srečanje za občane. Medtem nam je dežela zagotovila prispevek 7000 evrov, s katerim bomo lahko izpeljali nekaj integracijskih projektov za begunce,« je zaključila županja. (Ale)

GORICA - Nasprotniki termoelektrarne

Zahtevajo meritve

V včerajšnjem sprevodu okrog 50 ljudi - »Pokrajina naj pri odločanju upošteva mnenje občanov«

VOLITVE

Edino v Vilešu

Med desetimi občinami Furlanske Julijske krajine, kjer bodo danes volitve za župana in obnovo občinskega sveta, je tudi Vileš, edina občina v goriški pokrajini, kjer so upravičenci poklicani na volišča. Glasovanje bo potekalo samo danes, 31. maja, med 8. in 22. uro, pretevanje glasov pa se bo začelo jutri, 1. junija, ob 8. uri. Še isti dan bo tudi razglasitev rezultatov.

Do predčasnih volitev je prišel odstop župana Lucia Cabassa septembra lani, dve leti pred rednim iztekom mandata. Za njegov stolček se bodo danes potegovali trije kandidati, kar je sicer za Vileš nekoliko nenevadno, saj sta se običajno v volilno tekmo spuščali le dve listi.

V kontinuiteti z dosedanjem upravo nastopa občanska lista Vive-re Villesse z županskim kandidatom Valerianom Sabotom, starim 46 let; na kandidatni listi je tudi nekdanji župan Cabass, ki cilja na mesto v občinskem mestu, isto tako podžupan Igor Turco, ki je občino upravljal po Cabassovem odstopu. Županski kandidat občanske liste SiAmo Villesse je 45-letni Claudio Deffendi, medtem ko je tretja lista Liberali per Villesse, ki je politično bolj prepoznavna, za župana kandidira 37-letnega Federica Marinija. Za stolček v občinskem svetu v Vilešu se poteguje skupno 32 kandidatov, od tega dvajset moških in dvanajst žensk.

Med udeleženci sprevoda so bili tudi prebivalci Štandreža in Rojc

BUMBACA

Okrog 50 občanov se je včeraj udeležilo sprevoda v organizaciji odbora #noBiomasseGO, ki noče elektrarne na biomaso v Tržaški ulici. Začel se je pred bivšo restavracijo McDonald's, zaključil pa na Verdijemev korzu. Udeleženci, med temi je bilo tudi nekaj občinskih in pokrajinskih svetnikov, trdijo, da termoelektrarna ne sodi v urbano okolje - podjetje Railservice jo namerava zgraditi v bližini hiš - in da občani niso bili dovolj informirani o načrtu.

»Pred dvema dnevoma smo se sestali s predsednikom pokrajine. Dejal je, da bo pokrajina pri izdaji dokončnega mnenja o projektu upoštevala tehnično oceno storitvene konference. Le-ta se je sestala včeraj in je izdala pozitivno mnenje, zato je možno, da bo enako storila tudi pokrajinska uprava. Mi pa menimo, da bi moralna uprava upoštevati predvsem mnenje občanov, ki imajo pravico živeti v zdravem okolju,« je povedal predstavnik združenja Essere cittadini Stefano Cosolo, po katerem odbor zahteva, naj pokrajina pred izgradnjo termoelektrarne opravi meritve kakovosti zraku v Štandrežu, pri Sv. Ani in na Rojcah. »Gherghetta nam je dejal, da bi za to potrebovali leto dni. Dobro, ne mudi se nam. Projekt naj zamirnejo in opravijo meritve, ki so nujne,« so poudarili člani odbora. Preveriti želijo tudi izvor biomase, ki jo bodo uporabljali v elektrarni. (Ale)

TRŽIČ - Po zasegu furgona s plenom

Iščejo lastnike koles

Večina jih je bila ukradenih v Toskani, karabinjerji vsekakor preverjajo, če so med njimi tudi kolesa iz Tržiške

Ukradeno orodje in razstavljeni kolesa

Potem ko so tržiški karabinjerji zalotili in kazensko ovadili mladeniča, stara 29 in 24 let, sicer romunska državljanina, ki sta prevažala sedemnajst ukradenih koles višjega ranga, so sedaj na delu, da bi izsledili njihove lastnike. Kolesa so razstavljena na kose, zato da je prevoz enostavnejši, so včeraj pojasnili karabinjerji. Velika večina naj bi jih prišla iz Toskane. Mladeniča, ki sta bila namenjena čez mejo, sta bila verjetno le kurirja, ki sta ukrazeno blago prevzela in bi ga bila morala prispeljati na cilj. Karabinjerji vsekakor preverjajo, če so v furgonu bila tudi kolesa iz dežele FJK in Tržiča, kjer je bilo njihovih kraj na pretek. Lastnika pa najdejo le, če je krajo prijavil. Poleg koles so v furgonu našli še gradbeno orodje in prenosni računalnik.

Pristaniški promet narašča

Podatki o prometu v tržiškem pristanišču se po neravnovadušočem začetku leta ponovno izboljšujejo. Med januarjem in aprilom 2015 so v pristanišču Portorožega pretvorili 1.572.000 ton blaga, v istem obdobju lanskega leta pa so jih pretvorili 1.338.000. Pretvor v prvih štirih mesecih se je torej v primerjavi s prejšnjim letom povečal za 17,4 odstotka, potem ko je bil med januarjem in marcem skoraj enak kot v prvem trimesečju leta 2014. K porastu so prispevali metalurški izdelki, narašča pa tudi pretvor vozil. Do konca aprila so v tržiškem pristanišču natovorili in raztovorili 36.720 avtomobilov in drugih vrst vozil, medtem ko je le-teh v istem štirimesečju lanskega leta 34.490. Porast je torej 6,5 odstotek. Skozi tržiško pristanišče je v letu 2014 šlo skoraj 105.000 vozil, približno toliko kot leta 2013, letoski podatki pa kažejo na porast prometa vozil. Podatki o železarskih izdelkih naj bi potrjevali rahlo izboljšanje na področju industrije: od prvega januarja do konca prejšnjega meseca so v tržiškem pristanišču pretvorili 717.783 ton metalurških izdelkov, v istem obdobju lani jih je bilo 521.567, kar pomeni 37 odstotkov manj. Povečanje prometa kovinarskih proizvodov je kompenziralo zmanjšanje obsega pretovora celuloze. Od prvega januarja do konca aprila 2015 so v Tržiču pretvorili 339.000 ton celuloidnih izdelkov, v istem obdobju lani pa 378.000, 10 odstotkov več.

So vandali nekdanji dijaki?

Vandali, ki so v noči s četrtko na petek vlamili v stavbo tržiškega liceja Michelangelo Buonarroti, bi lahko bili nekdanji dijaki te šole. Šlo naj bi za dva jezna dvajsetletnika, ki nista bila prepričena v višji razred, in tretjega mladeniča, ki naj bi ju počakala pri vhodu. To je glas, ki kroži med dijaki liceja, čeprav ni jasno, ali je trojico kdo videl. Škoda, ki so jo vandali povzročili, pa je precejšnja: ob vratih zasilnega izhoda in vratih sobe, ki jo uporabljajo šolski pomočniki, so poškodovali tudi nekaj računalnikov. Policiste je poklicala ena izmed dijakinj liceja Buonarroti, ki se je v noči s četrtko na petek skupaj s sošolci vračala s študentske zabave v lokalnu Cantera v Sesljanu. Dijaki petega razreda so nameravali pripraviti šalo za profesorje - na dvorišču so hoteli postaviti njihove kartonaste karikature -, ko so prišli do šolske stavbe pa so opazili prizgano luč in na stežaj odprtta vrata. Stvar se jim je zdela zelo nenevadna, zato je ena izmed dijakinj poklicala policijski komisariat. Na kraj je nemudoma prišla patrulja policistov, ki so poleg razbitih vrat, razmetane profesorske zbornice in poškodovanih računalnikov v šolskih prostorih našli tudi dva speča dijaka, ki naj ne bi bila odgovorna za vandalsko dejanje. Ravnateljica Isabella Minon je besna, saj je bila šola v desetih dneh že dvakrat tarča vandala.

Kulturni center Lojze Bratuž

SREČANJA POD LIPAMI

Dr. Jože Dežman

Zgodovinar in predsednik komisije Vlade RS za prikrita grobišča, avtor monografije »Ni bilo lahko, a smo obstali in stojimo« (Celovška Mohorjeva družba) o povojnih pobojih v Sloveniji. Srečanje bo vodil zgodovinar Renato Podbersič, ki bo pohištve spregovoril tudi o še neodkritih primorskih grobiščih.

Četrtek, 4. junija 2015, ob 20.30
Kulturni center Lojze Bratuž - Gorica

Krožek
Anton Gregorič

GORICA - Na Podveršičevem posestvu v Gradiščuti

Sprava ob kozarcu

Žaljivega protislovenskega napisa, s katerim so neznanci sredi maja pomazali kamnito znamenje ob vinogradu Damijana Podveršiča v Gradiščuti, ni več. Včeraj dopoldne so ga s pescalnim strojem izbrisali delavci podjetja SG iz Gorice. O kljukastem križu in napisu »Slavi di merd« po nekaj minutnem delu ni bilo več sledu, na kamnitem znamenju so ostali le vklesani verzi slovenske ljudske pesmi *En hribček bom kupil* in napis Damjan. Očiščenje kamnitega znamenja, ki ga je Podveršič daroval prijatelji, je spremljala prava slovesnost s petjem, recitacijo in nagovorom, ob koncu pa so seveda vsi navzoči tudi nazdravili.

»Prihodnosti tega prostora nima smisla graditi na dogodkih iz prejšnjega stoletja in trpljenju, ki sta ga doživel ena in druga stran. Graditi moramo na drugih vrednotah,« je dejal Podveršič, po katerem je navezanost na materin jezik ključnega pomena tako za Slovence kot za Italijane, zgodovinske delitve pa je treba premostiti. »Všeč bi mi bilo, če bi na Sabotinu nekoč skupaj plapolale tri zastave: italijanska, slovenska in evropska,« je zaključil vinar. Za njim je pozdravil goriški občinski svetnik Fabio Gentile, ki je na spletu med prvimi obozodil »idiotsko mazaško dejanje«, nakar je bil na vrsti župan Ettore Romoli. »To, da smo se danes vsi skupaj zbrali na tem mestu, nekaj dokazuje. Poskus nekaterih, ki so v prejšnjih tednih skušali čas zavrteti nazaj, je spodeltel. Vsi ekstremizmi so bili premagani. Goričani so dokazali, da

Včerajšnje
čiščenje (levo),
rokovanje
med županom
in Podveršičem
(desno), naslov
v Le Figaroju
(spodaj)

želijo živeti v miru, ponosni na svoje korenine in v spoštovanju vseh, ki živijo v tem prostoru,« je povedal župan in izrazil prepričanje, da so se sprevodov v soboto prejšnjega tedna udeležili redki Goričani. Med njimi - tega župan ni omenil -, je bila tudi občinska odbornica Silvana Romano, ki je s svojo navzočnostjo in govorom na shodu gibanja CasaPound sprožila val ogorčenja in zahteve po odstopu.

Na včerajšnji slovesnosti v Gradiščuti pa ni bilo prostora za polemike. Po nagovorih so pesmi *Pobratimija*, *Oj Doberdob* in *Polje* zapeli Fantje izpod Grmade - vodil jih je Ivo Kralj, pridružil se jim je tudi nekdanji sopevec Podveršič -, njegova hči Tamara in sin Jakob pa sta recitirala dve pesmi, *Slovensko govorico Ljubke Šorli* in *Kosovelovo Pravim ti, brat*.

Podveršič je 15. maja po odkritju napisa napovedal, da posledic vandalskega dejanja ne bo takoj izbrisal - tam naj bi rdeči napis vsaj eno leto ostal v opomin -, nato pa se je goriška občina ponudila, da na lastne stroške poskrbi za očiščenje. Nazadnje ni bilo upravi treba ničesar plačati, saj je podjetje SG napis popeskalo brezplačno, za kar sta se mu zahvalila tako župan kot lastnik kamna. Omeniti velja, da je novica o vandalskem dejanju odmevala tudi v tujini: o tem in predvsem o Podveršičevem pozivu mazaču, naj pride na kozarec vina, je pisal celo francoski dnevnik Le Figaro. (Ale)

OD DOMAČEGA LATNIKA DO ...

Steklenica Torosovega vina na izložbeni mizici

ša podzemna skladišča za palete steklenic (2005). Sprejemnica za pokušnjo vin je pravi salon z razstavljenimi diplomami in priznanji. Turisti jih obiskujejo vsak teden, največ jih prihaja z Bavarskega, zadnji dve leti iz vse Italije, tudi iz južnih predelov. Uspešen ključ se kaže v organiziranih ogledih značilnih točk v Trstu, Čedadu, Ogleju, Krmnu, nato pa obisk kleti in nakup drobnih količin.

Trženje ne debelo poteka s predstavitevimi v Rimu, Turinu, Düsseldorfu, Pragi. Večje količine odhajajo v restavracije v Neapelj, Rim, Toskanu in dlje v Evropo, na Kitajsko, v Rusijo in Ukrajino. Tudi sedaj, kajti prav nič se na prodaji ne odraža tamkajšnja politična in vojaška kriza. Ljudje radi pijejo kakovostne proizvode: tisti, ki si jih smejo privoščiti. Kakovost pa dokazujejo priznanja revije Gambero Rosso, ki Torosova vina vrednotijo z oznako »3 kozarcev« že od leta 2000 dalje. Iz leta 2003 izvira priznanje iste revije za najboljši friulano (beri tokaj) v Italiji. V novejšem času je lansko leto revija Bibenda uvrstila Torosovo vino med deset najboljših v državi.

Aldo Rupel

Tri sestre »pod latnikom«

Vsak teden beremo in poslušamo napovedi, kako naj se goriška krajina ovrednoti, da postane dovolj privlačna za tokove obiskovalcev. Vselej se ob vrsti krajinskih in zgodovinskih postavk omenja proizvodnja vina. Kakšen je ta vinogradniški svet danes, kako razmišljajo in delujejo mladi gospodarji, ki sicer že nadomeščajo svoje starše, a slednji še niso povsem izpregli?

Eva, Erica in Cristina, tri sestre na kmetiji Toros, so že peta generacija, ki se posveča kmetijstvu v Novajah (Krmn), tik križišča, od koder pelje cesta proti meji in v Medano. S prvo sem se pogovarjal, ker ji slovenščina najbolj leži, saj je nekaj časa preživel v Štandrežu, od koder sta doma babica in mama; druga babica je bila iz Medane. Vse tri pa so navezanost na zemljo povziale od očeta, ki jih sicer ni sili in v vinogradništvo. »Če izberete to pot, jo morate iz ljubezni, sicer bo vse zaman,« jim je dejal.

Eva in Cristina v stari družinski kleti

FOTO A.R.

GORICA - Dijaški dom

Veličastno slovo od šolskega leta

Nastopilo je okrog šestdeset učencev

FOTO K.D.

Učenci Dijaškega doma Simon Gregorčič iz Gorice so se od šolskega leta poslovili veličastno - z izvedbo muzikala *Vesna - This is it!* na glasbo Michaela Jacksona. Da je priljubljenost glasbe ameriške pop ikone še vedno velika, kaže na njeno kakovost, ki kljubuje času. Mikavno zamisel, da se zgodba iz slovenskega filma *Vesna* iz leta 1953 opremi z glasbo Michaela Jacksona, je uresničila Damjana Golavšek, ki se je podpisala pod aranžmaje in besedila za popevke iz legendarnega albuma *Thriller*. Slednja je pevke in pvcve pripravila na studijsko snemanje zgoščenke, ki je potekalo v studiu pri Karlu Novaku Čarlju.

Okrog šestdeset gojencev, starih od šestega do štirinajstega leta, je v četrtek nastopilo v do zadnjega kotička polni dvorani goriškega Kulturnega doma, kar, sodeč po lancem uspehu *Brillantine*, niti ni tako nenavadno.

Zgodba muzikalna *Vesna - This is it!* se odvija v Dijaškem domu v času pred zaključkom šolskega leta, ko se »ta veliki« pripravljajo na maturitetni izpit. Prestavljenja je v sedanji čas in ponuja dobre dovtipe o tem, kako brezvezna je uporaba Facebooka, saj je veliko več zanimivih stvari v življenju, kot so na primer priprave na muzikal za zaključek šolskega leta. Navrhane brate Samota, Sandija in Kristofo so odigrali Jacopo Komic, Mattia Salvi in Filippo Andaloro. S preprljivo odigranimi vlogami fantov, ki se ulovijo v lastne šaljive zanke, so nasmejali celo dvorano. Zajubljeno, nežno, a bistro »Vesno« Janjo je ljubko odigrala Anastasia di Pasquale. Pridni so bili vsi nosilci glavnih vlog: Ana Košuta, Katerina Pecorari, Anna Turel, Anthony Devetak, Vesna Devetak, Gaia Chimenti in Lina Bensa.

Predstava je imela več vrhuncev, kot sta prisrčen nastop najmlajših učencev prvega in drugega razreda ter živahni ples vzgojiteljev. Ravno slednji je pokazal, da smo največji zgled otrokom odrasli ter da se odnosi gradijo na medsebojnem in medgeneracijskem prepletanjem.

Andreja Benedetič se je podpisala pod režijo muzikala. Danjela Simčič in plesna učiteljica Lili Grudina sta pripravili koreografije, ki so bile prepredene z vložki iz nepozabnih Jacksonovih plesov in v katerih je zaplesalo več kot štirideset otrok. Kostume je pripravila Jani Fortuna, Robert Makuc pa grafično podobo dogodka, odetega v rožnato barvo, ki je nakazovala ljubko nagajivost vsebine zgodbe, prvo zaljubljenost, tako iskreno in tako nerodno.

Muzikal *Vesna - This is it!* predstavlja obenem uvod v praznovanje 70-letnice Dijaškega doma, ki se bodo pričela v septembru.

Metka Sulič

SOVODNJE - Praznovanje ob jubileju

Pri šestdesetih letih društvo po utripu in življenjski sili mlado

Sportno društvo Sovodnje je dopolnilo 60 let, po življenjski sili in utripu pa je mlado. Šest desetletij neprekinitnega delovanja predstavlja pomemben mejnik, ki so ga obeležili skupaj s člani, prijatelji in sodelavci pa tudi z uglednimi gosti in vsemi tistimi, ki so zaznamovali prehodeno pot. Veliko ljudi se je zato v petek pod večer zbralo v sovodenjski telovadnici, kjer so načrtovali »rojstnemu dnevu« društva.

Uvedla so dekleta Cheer Dance Millennium iz Trsta, ki so s telovadno-plesnimi in tudi akrobatskimi točkami izzvala glasne aplavze. Spet so dokazala, da niso zmanjšana uveljavljena tudi na mednarodni ravni. Na presenečenje vseh je sledila nova himna društva Sovodnje, ki jo so pod vodstvom Jane Drasič zapela dekleta krajevnega zabora Neokortex. Besedilo himne je napisala podpredsednica društva Sovodnje, Ljubica Butkovič, uglasil jo je mladi in priznani skladatelj Patrick Quaggiato.

Osrednji govor je imel predsednik društva Zdravko Custrin. Poudaril je, da društvo Sovodnje deluje po načelih svojih ustanoviteljev pred šestimi desetletji - to sta predvsem vzgoja mladine in skrb za slovenski jezik, kar pa še zdaleč ne pomeni zapisati se v neke vrste rezervat. Ob skrbi za identitet se mora društvo odpirati in vključevati v širše športne kroge, je dejal in pristavil, da si pri AŠD Sovodnje prizadevajo tudi za sodelovanje s sorodnimi športnimi sredinami. Omenil je, da so se pri društvu že zdavnaj zavedeli pomena čezmejnih stikov, ki da so bili predolgo zanemarjeni. Z dobro voljo in jasnimi pogledi se je začela uresničevati dolgoletna želja po skupnem kulturnem prostoru, ki obsegata tudi nogomet in druge športne panoge. Custrin je zaključil z ugotovitvijo, da je društvo vedno in prepričano odigravalo vlogo aktivnega športnega in družbenega dejavnika in da si mora vsaka športna skupina postavljati vedno bolj zahtevne cilje. Čeprav so ti na videz nedosegljivi, omogočajo, da skupina raste in se razvija, je še poudaril.

V nadaljevanju praznika so k mikrofonu stopili različni gostje, ki so »jubilantu« izrazili čestitke ter pohvalili pozrtvovalnost društvenih odbornikov in članov. Omembu zaslужijo sovodenjska županja Alenka Florenin, predsednik goriške pokrajine Enrico Gherghetta, predsednik deželnih nogometnih zvez Gianni Tofolatto, Sonja Poljsak v imenu slovenskega Olimpijskega komiteja, Franco Tomasini za CONI, Loredana Prinčič v imenu ZSŠDI, Dušan Bezjak za Nogometno zvezo iz Nove Gorice in Robert Devetta v imenu Zadružne banke Doberdob in Sovodnje. Voščila društvo so izrekli predstavniki sorodnih društev (Mladost iz Dobrodober, Juventina iz Štandreža, Kras iz Repentabre in drugi), nazadnje pa še Erik Figelj, predsednik Kulturnega društva Sovodnje. Dejal je, da morata kultura in šport sobjaviti v tem sodelovanju.

Med večerom, ki ga je povezovala Katerina Citter, so predstavili tudi knjigo, ki je izšla pred nekaj dnevi, z naslovom *AŠD Sovodnje 1955-2015 - Šestdeset let športne kulture*. Gradivo sta uredila Zdravko Custrin in Igor Tomasetig, ki je o knjigi spregovoril. Hkrati je izšel DVD, ki ga je za to priložnost pripravil Edy Sambo iz Gabrij.

Ob prazniku so se nagradili zaslужne odbornike in člane. Priznanja so prejeli Edi Peteani, Robert Uršič, Branko Ferfolja, Rudi Devetak, Ljubica Butkovič, Olga Černic, Marija Černic, Vera Krašček, trenerja Simon Feri in Luka Cijan ter igralec Saša Tomsič, ki je za Sovodnje odigral že 320 tekem. Priznanje so izročili tudi nogometni ekipi ljubiteljev, ki je osvojila prvenstvo, ob koncu pa še Zdravku Custrinu, ki je že deset let na čelu društva. Slovesnost so sklenili s himno *Sovodnje*, med družabnostjo pa so razrezali torto, ki jo je krasila številka 60. (vip)

Alenka Florenin z Zdravkom Custrinom (zgoraj), dekleta Cheer Dance Millennium (desno) in društveni naraščaj (spodaj) VIP, P.B.

GORICA - Novost Brezžični internet v knjižnici

Brezplačno brezžično spletno omrežje Guglielmo, ki ga je goriška občina začela vzpostavljati leta 2011, je mogoče po novem uporabljati tudi v prostorih goriške državne knjižnice. Koristno pridobitev so včeraj predstavili direktor knjižnice Marco Menato, goriški župan Ettore Romoli, občinski svetnik Fabrizio Oreti ter deželnji svetnik Rodolfo Ziberna. Menato je povedal,

da je knjižnica doslej že razpolagala z brezžičnim internetnim omrežjem, vendar povezava ni delovala najboljše. Sredi minulega tedna pa so v čitalnici in drugih prostorih vzpostavili omrežje Guglielmo, za kar se je posebej zahvalil Oretiju. Župan Roomoli je dejal, da ima Gorica najširše wi-fi omrežje v deželi, ki ga bodo skušali ojačiti, Oreti pa je poudaril, da so od junija 2011 do 28. maja 2015 zabeležili 256.445 povezav. Najvišje število dnevnih povezav so imeli 18. maja 2015 (376), najvišje število dnevnih uporabnikov pa 28. maja 2015, ko je omrežje Guglielmo uporabilo 183 ljudi. Od prvega januarja do 28. maja 2015 so zabeležili 37.570 povezav. Ob državni knjižnici pokriva Guglielmo belo in sejno dvorano občine, trg pred županstvom in park za njim, ulice Garibaldi, Mazzini, Monache in Oberdan, Raštel, Travnik, del korzov, del Ljudskega vrta, Trg Cavour, trg pred železniško postajo, malo dvorano Verdijevega gledališča in mladinsko sedišče Punto giovani.

GORICA Defibrilatorji povsod

»Z defibrilatorji in posebnimi ploščami za otroke so zdaj opremljeni vsi športni objekti v goriški občini,« napoveduje občinski svetnik Giuseppe Ciotta, ki mu je župan zaujal nalogo, da sledi športnim društvom. Občina je od leta 2010 do danes v nabavo defibrilatorjev, s katerimi bodo usposobljeni društveni člani lahko reševali življence, vložila 15 tisoč evrov. V načrtu ima sedaj dodatne tečaje usposabljanja.

POMNIKI MORIJE - Vojaško pokopališče

Pri Bračanu sta »prijatelj in sovražnik združena v smrti«

pri Kobaridu. Najbrž je te nesrečne avstro-ogrsko vojsko uporabila za razna dela v zaledju fronte. Tu so pokopali tudi avstro-ogrsko vojake, ki so bili hujše ranjeni na Piavi in so jih pripeljali v zaledje, kjer pa kljub zdravniški oskrbi niso preživeli.

Po ogledu nenavadnega pokopališča sem v knjigah in tudi na svetovnem spletnem skrali podatke o njem. Tako sem odkril, da je v Bračanu pokopanih 534 vojakov, od katerih je 147 ruskih ujetnikov. Med raz-

jih kasneje premestili v Redipuljo.

Opisi tudi navajajo, da so bili prvočni grobovi drugačno označeni, kot je bila to navada pri avstro-ogrskih vojaških oblasteh. Katolički, pravoslavni, muslimani ali Judje so dobili različne nagrobne kamne, italijanske oblasti pa so med obema vojnoma vsem namenile le katoliške križe. Polomljene in dotrajane so nadomestili v zadnjih letih, v desni kot pokopališča so spravili vse železne križe, v zid

Križi in na dnu pokopališča spomenik

FOTO VIP

nimi opisi pozornost pritegne tudi podatek, da je v Bračanu eno redkih evropskih vojaških pokopališč, na katerem so še vidne sledi ruskih carskih vojakov. Vsa takšna pokopališča se nahajajo daleč izven Rusije. V povojnem času in po revoluciji so sovjetske oblasti na svojem ozemlju dale uničiti vojaška pokopališča z namenom, da bi zbrisali vsako sled carskih časov. V Bračanu so pokopavali tudi italijanske vojake, ki pa so jih nove oblasti po vojni prekopale in so

SOVODNJE - Društvo Mladina je dobrodošla

Bogat junij, že jutri Aulularia

V Kulturnem domu Jožef Češčut je v četrtek potekal redni občni zbor Kulturnega društva Sovodnje.

Predsednik Erik Figelj je v svojem poročilu poudaril pomen obnove in poimenovanja Kulturnega doma v letošnji sezoni, obžaloval pa je, da ta izredni podvig ni privabil k društvu novih kulturnih delavcev. Zato nameravajo v prihodnji sezoni ustanoviti gledališko oz. pevsko skupino, ki bo dajala društvu nov utrip. Povedal je še, da je to zadnje leto njegovega mandata, da je po trinajstih letih potreben spremeniti vodstvo, priliti novih energij in zagona. V razpravi, ki je sledila pozdravom gostov, je bila izražena želja, da bi ob Kulturnem domu zbrali skupino višješolcev, ki bi se nato angažirala v društvenih krogih. To je že v načrtih društva in predstavlja seveda velik izziv, saj mladine ni enostavno pritegniti.

Govor je bil tudi o junijskih pobudah. Že jutri, 1. junija, ob 20.45 bo v Kulturnem domu predstava *Aulularia* dramske družine SKPD F.B. Sedej iz Števerjana; priredila sta jo režiser Franko Žerjal in scenografka Jasmin Kovic. V četrtek, 4. junija, ob 20.30 bo v spodnjih društvenih prostorih informativni večer o nordijskih hojih: Aldo Rupe bo predaval o zdravstvenih učinkih hoje, Ivan Gruden pa bo predstavil tečaj nordijske hoje, ki ga društvo namerava izpeljati v teku meseca; srečanje bo javno, vstop bo prost. Bogata bo tudi pevská dejavnost, ki se bo začela z nastopom društvenih otroških pevskih zborov v četrtek, 11. junija, v poznih popoldanskih urah v sovodenjskem domu. Za otroke od 5. do 8. leta bodo organizirali tudi poletno središče pod mentorstvom Valentine Nanut; potekalo bo v prostorih Kulturnega doma med 15. in 26. junijem (od ponedeljka do petka od 8. do 13. ure). Vpisovali bodo do sobote, 6. junija; za dodatne informacije in prijave je na voljo tel. 347-3288297 (Valentina, po možnosti v večernem času).

Dan lajšanja bolečin

Zdravstveno podjetje za Posoče in južno Furlanijo bo danes obeležilo državni dan lajšanja bolečin. Med 9. in 15. uro bo za javnost odprt ambulanta protobilečinske terapije, ki deluje v prvem nadstropju goriške splošne bolnišnice; sprejemal bo zdravnik Corrado Thomann.

Vabijo v soški park

Goriška organizacija Legambiente in združenje Tutti insieme vabita na spoznavanje soškega parka med Štandrežem in Rojcami. Pobudo, ki jo bodo popestri s piknikom, družbenimi igrami, likovno delavnico in drugimi dejavnostmi, prirejajo danes. Udeleženci se bodo zbrali ob 9. uri, ob 10.30 se bodo začeli sprehodi z ogledi botaničnih in drugih zanimivosti parka. Organizatorji bodo predavalci o ekoloških temah, po-menu zdravega življenjskega sloga in demokraciji. Kosilo naj udeleženci prinesejo s seboj.

Visintinijeva zbirk

Jadro iz Ronk prieja predstavitev trijeznicne pesniške zbirke »Scoltando l'silenzio - Ascoltando il silenzio - V poslušanju tišine« avtorja Ameriga Visintinija jutri, 1. junija, ob 19. uri na prizorišču petelinje »šagre« v Selcah. O zbirk bi spregovoril Igor Tuta, večer bosta glasbeno oplemenitila violinist Simon Gerin in pianistka Damjana Čaudek Jug.

Boris Pahor z romanom

V četrtek, 4. junija, ob 20.15 bo v palači Attems Petzenstein na goriškem Kornu predstavitev romana Borisa Pahorja v italijanskem prevodu »La città del Golfo«; avtor bo navzoč.

Do torka Park Viatori

Še samo danes, jutri, 1. junija, in v torek, 2. junija, bo med 16. in 19. uro obiskovalcem odprt Park Viatori pri Pevmi (v Ulici Forte del Bosco); ob 17. uri bo po njem voden sprehod.

Lekarne

DEŽURNA LEKARNA V GORICI
D'UDINE, Trg sv. Frančiška 4, tel. 0481-530124.

DEŽURNA LEKARNA V LOČNIKU
MADONNA DI MONTESANTO, Ul. Udine 2, tel. 0481-390170.

DEŽURNA LEKARNA V KRMINU
LUZZI DAVERIO, Ul. Matteotti 13, tel. 0481-60170.

DEŽURNA LEKARNA V TRŽIČU
RISMONDO, Ul. E. Toti 52, tel. 0481-410701.

DEŽURNA LEKARNA V ROMANSU
DEL TORRE, Ul. Latina 77, tel. 0481-90026.

Kino

DANES IN JUTRI V GORICI
KINEMAX Dvorana 1: 15.20 - 17.30 - 19.50 - 22.00 »Youth - La giovinezza«.
Dvorana 2: 15.00 - 17.20 - 19.50 »Tomorrowland - Il mondo di domani«; 22.15 »Mad Max: Fury Road«.
Dvorana 3: 15.15 »Doraemon il film - Le avventure di Nobita e dei 5 esploratori«; 17.15 - 19.45 - 22.15 »Il racconto dei racconti«.

DANES IN JUTRI V TRŽIČU
KINEMAX Dvorana 1: 15.30 - 17.45 - 20.00 - 22.10 »San Andreas«.
Dvorana 2: 15.00 - 17.15 - 22.00 »Il racconto dei racconti«; 19.45 »San Andreas« (digital 3D).
Dvorana 3: 15.00 - 17.10 - 19.50 - 22.00 »Youth - La giovinezza«.
Dvorana 4: 15.00 - 17.30 - 20.00 - 22.10 »Pitch Perfect 2«.
Dvorana 5: 15.20 »Doraemon il film - Le avventure di Nobita e dei 5 esploratori«.

SNOVANJA

Koncert in štipendije

V torek v mestnem gledališču Verdi

Zaključni koncert v okviru projekta Solo&Orkester 2015, ki sodi v letošnjo, deseto sezono Snovanj v organizaciji Slovenskega centra za glasbeno vzgojo Emil Komel in Mednarodnega centra za glasbo in umetnost ArsAtelier, bo v torek, 2. junija, v mestnem gledališču Verdi v Gorici z začetkom ob 18.15.

V programu bodo Mozartov koncert v G duri KV216 za violino solo in Simfonija št. 25 KV183, Mozartova aria *Ch'io mi scordi di te* Kv505 za sopran, fortepiano in orkester ter Mendelssonova aria *Infelice* ravno tako za soprano, fortepiano in orkester. Solisti bodo priznani tržaški violinist Črtomir Šikič, slovenska sopranistka Sabina Cvilak in Alessandra Sagelli iz Trsta, ki bo igrala na neobičajnem fortepianu. Koncert bo obenem potekal v okviru praznika italijanske republike s pokroviteljstvom prefekture in goriškega župana. Še pred njim bo premierni prikaz multimedijskega umetniškega projekta Paula Davida Redferra *Withoutguilt - Senza colpa 2015*; Redfern je bil ob državnem prazniku odlikovan za viteza.

Med istim večerom bodo podeliли dvanajst štipendij za mlade glasbenike-orkestraše, rojene, z bivališčem ali glasbeno aktivne v goriški, tržaški in videmski pokrajini ali na slovenski strani Goriške, ki jih podarja Fundacija Goriške hranilnice. Prejemniki štipendij so Paolo Gonelli (violina, Gorica), Katja Pirjevec (violina, Ajdovščina), Aleš Lavrenčič (violina, Doberdob), Francesco Lovato (violina, Mansuē), Mojca Križnič (violina, Tolmin), Diana Lupascu in Costantin Beschieru (violina, Videm-Mestre), Lucia Zazzaro (viola, Videm), Fabio Forgiarini (rog, Videm), Daniele Bolzonella (rog, Benetke), Stefano Flaibani (trobenta, Videm) in Alessandra Sagelli (fortepiano, Trst).

ri»; 17.20 - 19.50 - 22.15 »Tomorrowland - Il mondo di domani«.

Koncerti

FESTIVAL DVORNE GLASBE: danes, 31. maja, ob 11.30 v goriškem gradu bo koncert ens. Prottempore.

V TRŽIČU: v lokalnu Il Carso in Corso na Korzu del Popolo 11 bo v ponedeljek, 1. junija, ob 11.30 mednarodni glasbeni festival »Risuonanza«; vstop prost. Informacije in rezervacije po tel. 0481-46861; več na [www.ilcarsoincorso.it](#).

GLASBA Z VRTOV SVETEGA FRANCISCA v dvorani samostana na Kostanjevici: 2. junija ob 20. uri Erik Jurjevič, evfonij; vstop prost.

Šolske vesti

POLETNI KAMPI V DIJAŠKEM DOMU: od 15.6. do 17.7. in od 24.8. do 11.9.: za vse želje in starosti: jezikovni tečaji angleščine in španščine, košarkarski tabor (v sod. s ŠZ Dom), tečaj fotografije (v sod. s Skupino 75) in videoklipov; gledališče, ples in glasba (priprava pravega muzikala), vsakodnevno kopanje v Sesljano (za srednješolce), adrenalinski park in druge ekskurzije, predvsem pa veliko zabave, v prijetni družbi. Iz Sovodenj in Doberdoba urejen prevoz. Cena zelo ugodna. Vpisovanje do zasedbe mest, tel. 0481-533495, od 13.00 do 18.30. [www.dijaskidom.it](#)

PINKAMP ZA OTROKE OD 4. DO 6. LETA V DIJAŠKEM DOMU: kamp ludo-teke Pikanogavičke, od 29.6. do 17.7. in od 24.8. do 11.9. Program: angleščina, ples in glasba, ekskurzije, animacija, ustvarjalne dejavnosti. Urnik od 7.45 do

GORICA - GOktoberfest

Ob pivu tudi sprevod in delavnice za otroke

Na območju nekdanje tržnice na debelo bo praznično do torka

V Gorici bo do torka, 2. junija, potekal praznik piva in drugih nemških dobrot GOktoberfest. Osrednje prizorišče praznika je območje nekdanje tržnice na debelo, včeraj pa je bilo živahno tudi po drugih mestnih ulicah, po katerih je potekal sprevod folklornih društev, skupine Kapuzinerbierband in natakaric v značilnih kostimih. Današnji program se bo začel ob 11. uri z likovno delavnico za otroke (risbe bodo 2. junija naprodaj, izkupiček bodo namenili Alessandru, hudo bolnemu 12-letnemu Goričanu), po-poldne bodo otroci pekli piškote, ob 17.30 se bo začel kviz Cervellone, ob 20.30 bo zaigrala skupina Kapuzinerbierband.

Z včerajnjega sprevoda BUMBACA

SKRD Jadro

vljudno vabi na predstavitev trojeznicne pesniške zbirke

Scoltando l'silenzio - Ascoltando il silenzio - V poslušanju tišine

Prisoten bo avtor Amerigo Visintini

Delo bo predstavil: Igor Tuta

Glasba:
Simon Gerin (violina)
in Damjana Čaudek Jug (klavir)

Ponedeljek, 1. junija 2015, ob 19.00

Selz - dvorišče vaške šagre petelina

16.30 odprtje dokumentarne razstave, ob 17.30 zbor z dviganjem zastave, pozdravi načelnikov in gostov, klici vodov; ob 18. uri maša ob somaščevanju sedanjih in nekdanjih duhovnih asistentov. Sledijo večerja, druženje, čas za ogled razstave in filmov, ob 20.30 taborni ogenj, ob 22.30 zaključek s pesmijo slovesa. V primeru dežja bo program od 17.30 dalje potekal v telovadnici Mirko Špacapan.

IN/VISIBLECITIES - mestni multimediali festival bo potekal od 3. do 7. junija na Travniku, na Dvoru Bratina, za pokrajinsko mediateko, v Raštelu, v grajskem naselju v galeriji Bombi, na Trgu Sv. Antona, na Korzu Verdi, v Ul. Garibaldi, Trgovskem domu in po ulicah v središču Gorice. V sredo, 3. junija, ob 21. uri bo odprtje festivala na Travniku, sledila bo trijeznična gledališka predstava »Nora Gregor - Skriti kontinent spomina«.

MAŽORETNA SKUPINA KRAS iz Doberdoba vabi na zaključno prireditve, ki bo v občinski telovadnici danes, 31. maja, ob 17.30. Nastopajo gojenci godbeniške šole iz Brd, mažoretne skupine iz Prvačine, otroci iz domačega vrtca Čriclek, ki obiskujejo glasbene urice, duo Ivan in Tomaž, gojenci godbeniške šole Kras in mažoretni skupini Kras iz Doberdoba.

V GORIŠKEM GRAJSKEM NASELJU bo danes, 31. maja, ob 14.30 otroška ustvarjalna delavnica za izdelavo okrasnih voščilnic in ob 17. uri bo gledališka predstava skupine Anathemateatro »Nonna Carmela e i tre porcellini«.

Prispevki

Za osemdeseti rojstni dan tete Olgice daruje Manuela Croselli 20 evrov za AŠKD Kremencjak.

Za osemdeseti rojstni dan gospe Olge Pahor darujejo Rozina in Mario Pahor 25 evrov, nečaki Paolo in Maria Visintin 50 evrov ter Plesna skupina - Center ostarelih Tržič 125 evrov za AŠKD Kremencjak.

Ob 60-letnici športnega društva Sovodnje daruje Silva z družino 200 evrov. V spomin na preminulo mamo Ledo Cumini Jarc darujeta sin Marko in hči Vlasta 200 evrov Združenju prostovoljnih krvodaljalcev iz Doberdoba.

Pogrebi

JUTRI V KRMINU: 14.20, Franco De Cagna iz bolnišnice v cerkev Rosa Mistica in na pokopališče.

Izleti

OBISK KOČEVSKEGA ROGA

prirejata Kulturni center Lojze Bratuž v Krožek Anton Gregorčič v okviru »Srečanju pod lipami« v nedeljo, 14. junija. Na

programu udeležba na maši in spominski svečanosti pod vodstvom zgodovinarja Renata Podbersiča in v spremljavi umetnostnega zgodovinarja Saše Quinzija, ki bo predstavil tamkajšnje mozaike ateljeja centra Aletti, ki so jih uresničili pod vodstvom p. Marka Rupnika. Poskrbljeno bo za kosilo in za pololdanski obisk samostana in Muzeja krščanstva v Stični. Avtobus bo startal iz Gorice in se bo ustavil tudi na Općinah. Prijave po tel. 0481-531445 od ponedeljka do petka od 8.30 do 12.30 ali na [info@centerbratuz.org](#).

SKUPNOST DRUŽIN SONČNICA iz Goričke prireja večerni avtobusni izlet od 20. do 24. avgusta v deželo Apulijo; informacije in vpisovanje najkasneje do 15. junija po tel. 328-9181685 (Ana Saksida) ali tel. 0481-536807 (Katerina Ferletič).

Obvestila

OBČINA DOBERDOB sporoča, da bodo v ponedeljek, 1. junija, vsi uradi občine zaprati javnosti. Za prijave smrti tel. 348-7795064.

ZVEZA SLOVENSKIH KULTURNIH DRUŠTEV obvešča, da bo urad v Gorici v ponedeljek, 1. junija, zaprt.

Prireditve

50 LET SLOVENSKEGA SKAVTIZMA NA GORIŠKEM v Kulturnem centru Lojze Bratuž v Gorici v nedeljo, 7. junija: ob

Iannone prvič najhitrejši

MUGELLO - Na dirki SP v Mugello bo danes (ob 14.00) s prvega mesta v elitnem razredu motoGP začel Ducatijev dirkač Andrea Iannone. Italijan je že prvi «pole position» premagal zmagovalca zadnjih dveh dirk Španca Jorgeja Lorenza (Yamaha). S tretjega mesta bo začel še en Ducatijev dirkač, Iannonejev rojak Andrea Dovizioso. Valentino Rossi (Yamaha) je dosegel še 8. čas, svetovni prvak Marc Marquez pa se po padcih in težavah sploh ni uvrstil v odločilni del kvalifikacij, tako da bo začel še s 13. mesta.

Favoriti in Erranijeva

PARIZ - V osmino finala Roland Garrosa so se zlahka uvrstili prvi nosilec Novak Đokovič, tretji nosilec Andy Murray in devetkratni zmagovalec Pariza Rafael Nadal. Italijanske barve, kot skoraj vedno, uspešneje zastopajo ženske. Po Pennetti je v osmino finala prodrla tudi Sara Errani (na sliki), št 17 in finalistka 2012, med moškimi pa je kot zadnji odšel med gledalce Simone Bolelli. A je proti 7. nosilcu Davidu Ferrerju izgubil še po petih nizih in izidu 6:3, 1:6, 5:7, 6:0, 6:1.

KOLESARSTVO - Španec Contador bo osvojil Giro, Italijan Aru postal »alpski kralj«

Zmagovalec in junak

Alberto Contador in Fabio Aru po včerajšnji etapi

ANSA

EMIL BUKAVEC

Aru mora še napredovati

Ce je na Giru že znan zmagovalec, pa tako še ni v igri fanta-kolesarstvo, v kateri sodeluje skupina priateljev. Po včerajšnji etapi vodi naš sogovornik **Emil Bukavec** s Prosek, za ovratnik pa mu že diha Ivan Kralj, ki ima pred današnjo etapo cel kup šprintterjev. Emil, fizioterapevt in rekreativni kolesar, se je za kolesarstvo navdušil ravno potem, ko so ga prijatelji povabili k sodelovanju v igri, tako da je zdaj že pravi navdušenec. Dvakrat si je Giro ogledal na Zoncolanu, letos pa v Conigliano in Madonni di Campiglio.

»Še danes sem po tiho upal, da bi se kaj spremeni. Vendar prav je, da je na koncu zmagal Contador, saj je do kazal, da je najboljši. Ne zdi se mi, da bi štelil z močmi, dobro se pač zna upravljati.«

Je pa Aru moralni zmagovalec?

Sem njegov navijač: lani sem ga na fanta-kolesarstvu kupil, ko še ni bil takoj poznan. Všeč so mi mladi, pa tudi taki, ki večkrat pobegnejo in poskrbjijo za spektakel. Zdaj pa me že moti, da ga italijanski mediji toliko povzdigujejo, saj bo pogorel še pred kako pomembnejšo zmago ... Na Giro je bil zelo dober, vendar ne bi rekel, da je on moralni zmagovalec. Če želi zmagati Giro, mora napredovati predvsem na vzponih z večjo naklonino.

Ali se strinjate, da lahko zdaj gre tudi na Tour?

Da, a samo zato, da si nabere novih izkušenj. Morda bi lahko zmagal kaško etapo, nič več.

On se mora sicer zahvaliti tudi zelo dobrimi ekipi ...

Tako je. Gotovo je bila najboljša ekipa prav Astana, Tinkoff Alberta Contadora pa je razočarala, še posebej Kreuziger in Basso, nekaj več je Contadoru pomagal le Rogers.

Med tekmeči Contadora je bil za kratek čas tudi Bask Landa. Ali bi ga on po vašem mnenju lahko res ujel?

Dvomim. Že dan po njegovih zmagačih ga je Contador stalno nadzoroval in pokazal premoč.

Danes in Milanu se bo Giro zaključil s sprintom. Bi lahko v ospredje stopil Mezgec?

Upajmo. (vs)

NOGOMET - Fifa

Sepp Blatter zdaj vrača udarec

ZÜRICH - Švicar Joseph Blatter po petkovih vnovičnih izvolitvah za predsednika Mednarodne nogometne zveze že vrača udarec. Predsedniku Uefe Francozu Michelu Platiniiju, ki ga je po zadnjih aferih tik pred kongresom pozval k odstopu, je v pogovoru za švicarsko televizijo sporočil: »Vsakomur odpustim, a ne pozabim.« Posebej oster je Blatter do Uefe, saj meni, da obstaja »sovraštvo, ki ne izvira le iz ene osebe, ampak iz Uefe kot organizacije«. Ta po njegovem mnenju še vedno ni razumela, da je leta 1998 postal predsednik Fifa in ni več njen generalni sekretar, pravi 79-letni Švicar. In prav pred 17 leti je Blatter v boju za predsednika Fifa premagal takratnega predsednika Uefe Šveda Lenarta Johanssona.

V zvezi z dogodki tik pred kongresom Fifa, ko ga je k odstopu pozval Platini, na poziv ameriškega pravosodja pa so v Zürichu priprili sedem funkcionarjev Fifa, Blatter pravi, da to niso naključja in da bi to ZDA nenazadnje lahko zahtevalo že marca, ko so bili delegati prav tako zbrani v Švici. »Vidni so znaki, kjer se ni moč zmotiti. Američani so bili kandidati za svetovno prvenstvo 2022, a ga niso dobili.« Ob tem Blatter vidi tudi povezavo med ZDA in svojim protikandidatom jordanskim princem Alijem. »Ne smemo pozabiti, da so ZDA glavni sponzor jordanske kraljevine, torej mojega nasprotnika. Ne verjamem, da so prišli sem, da me politično ubijejo, želeli so zmotiti kongres.« Ob tem je izgubljeni kandidaturo za SP 2018 razložil tudi nasprotuoče stališče Britancev.

Novi in stari predsednik Fife se prav tako ni mogel izogniti vprašanju o zadnji korupcijski aferi v nogometu, a poudarja, da gre za afero na področju Južne in Severne Amerike. »Jaz sem odgovoren za Fifo, ne pa za vsako posamezno državo in posameznika. Vsega ni moč nadzirati, lahko pa se naredi kontrola posameznikov, ki pridejo v Fifa.« Blatter zato niti ne razmišlja o tem, da bi zaradi afere odstopil: »Že dolgo se borim proti korupciji in večkrat smo dokazali, da ukrepamo hitro.« Blatter pravi, da veliko težav sodobnega nogometa nastaja na nižjih ravneh, ki jih Fifa ne more nadzirati.

A predsednik ostaja optimističen. V zvezi s sporom z evropsko zvezo je poudaril praktično vsem jasno javno skrivnost: »Fifa ne more brez Uefe in Uefa pač ne brez Fife.« Še enkrat je Blatter potrdil tudi svoj odhod s predsedniškega mesta po izteku svojega mandata 2019: »Upam, da bom nasledniku predal uspešno in urejeno organizacijo. Zdaj bom dal vse od sebe, a še enkrat podarjam, da za vse v nogometu ne more biti odgovorna ena oseba.«

VATERPOLO - Prva finalna tekma za prestop v A1-ligo

Popolna prevlada

Tržaški vaterpolisti so proti Ortigii gladko zmagali - V sredo povratna tekma v Sirakuзи

Pallanuoto Trieste - Cc Ortigia 16:8 (3:1, 7:4, 11:7)

Pall. Trieste: Jurišić, Podgornik, Petronio 1, Ferreccio 1, Giorgi 3, Giacomini 3, Popović 4, Mezzarobba, Namar, Berlanga 2, Spadoni 2, Lagonigro, Vannella.

Tržaški vaterpolisti bi se lahko že v sredo v Sirakuze veseli napredovanja v A1-ligo. Na prvi finalni tekmi A2-lige v tržaškem bazenu Bianchi, ki je tudi tokrat privabil več kot 1300 navijačev, so v bistvu od prve do zadnje minute povsem prevladali. Tehnično in fizično so pregazili Ortigio, ki od časa do časa sploh ni uspela držati ritma tržaških vaterpolistov.

Pravo lekcijo je Trst dal že v prvih minutah. Prvi gol je najprodornejši napadalec Popović dosegel že po 38 sekundah, po petih minutah pa je bilo že 3:1. Ortigia iz Sirakuze je prvi gol dosegla po kazenskem strelu, prvič iz igre pa zadelo še sredi drugega dela. Tržaščani so predvsem zelo ostro branili in dopuščali gostom res malo manevrskega prostora, prava dodana vrednost pa je bil vratar Egon Jurišić. Tako je Trst povedel s 5:2,

nakar je nekaj obrambnih napak dovolilo nasprotnikom, da so se približali na 5:4. To pa je bilo na koncu tudi vse, kar so zmožli. Kapetan Giorgi je še pred koncem druge četrte vzpostavil začetno razmerje moči (6:4), piko na i pa je postavljal še Giacomini (7:4). V tretji in zadnji četrtni so številni navijači, ki so tokrat povsem športno spremljali tekmo, gledali lahko popoln monolog Trsta, ki je zadeval iz vseh razdalji, medtem pa je Ortigia v 16 minutah premagala vratarja samo dvakrat.

»Na tekmo smo se dobro pripravili in predvsem omejili nasprotnika tam, kjer je najnevarnejši: skratka, protinapadov mu nismo dovolili. Naša tehnična in fizična premoč je bila danes (včeraj, opa.) ocenita,« je po tekmi dejal trener Stefano Piccardo. Po tako prepiričljivi zmagi bodo tržaški vaterpolisti odgovarali v Siracuso kot glavni favoriti. (vs)

PRO RECCO PRVAK - Po treh sezona je italijanski prvak Pro Recco osvojil tudi ligo prvakov. Primorje Rijeko je premal z 8:7.

NOGOMET - A-liga V Neaplju boj za ligo prvakov

VIDEM - V italijanski A-ligi je na sporedni zadnji prvenstveni krog, osrednja tekma pa bo danes zvečer med Napolijem odhajajočega trenerja Rafaela Beniteza (Real Madrid) in Laziom. Odločala bo o tem, kdo se bo, poleg prvaka Juventus in Rome, uvrstil v ligo prvakov. Udinese bo svoje nastope končal v Cagliariju. Vse kaže, da bo to tudi zadnji nastop trenerja Stramacciona na klopi videmskega moštva. Navijači ga sicer podpirajo, klub pa je z rezultati nezadovoljen, čeprav uradno njegovega odhoda še ni potrdil. Kot kaže pa ostaja Di Natale, ki je še za eno leto preložil slovo od igrišč.

Verona - Juventus 2:2 (0:1)

Strelci: Pereyra (J) v 42, Toni (V) v 48, Llorente (J) v 57. in Gomez (V) v 93. min.

Atalanta - Milan 1:3 (1:2)

Strelci: Baselli (A) v 21., Pazzini (M), 11-m 36, Bonaventura (M) v 38 in 80. min.

Vrstni red: Juventus 87, Roma 70, Lazio 66, Napoli 63, Fiorentina 61, Genoa 59, Sampdoria 55, Inter in Milan 52, Torino 51, Palermo, Sassuolo in Verona 46, Chievo 43, Empoli 42, Udinese 41, Atalanta 37, Cagliari 31, Cesena 24, Parma 18.

Danes: ob 18.00 Cagliari - Udinese, ob 20.45 Fiorentina - Chievo, Inter - Empoli, Napoli - Lazio, Roma - Palermo, Sampdoria - Parma, Sassuolo - Genoa, Torino - Cesena.

Še 13 evropskih

ZÜRICH - Število mest za države s posameznih kontinentov tudi za svetovni prvenstvi 2018 in 2022 ostaja nespremenjeno oziroma enako, kot je to veljalo za svetovno prvenstvo 2014 v Braziliji. Še naprej bo na njem nastopilo 13 evropskih držav oz. v Rusiji štirinajst skupaj z gostiteljem.

Gorica v kvalifikacije

LJUBLJANA - V zadnjem 36. krogu Prve lige Telekom Slovenije je Gorica s 4:0 premagala Zavrč, obstanek pa bo zdaj iskal v dodatnih kvalifikacijah. Gorica od osamosvojitve Slovenskega prvenstva še nikoli ni izpadla iz prvoligaške družbe.

Izidi: Gorica - Zavrč 4:0, Maribor - Luka Koper 0:0, Rudar - Celje 1:3, Kalcer Radomlje - Krka 0:1, Olimpija - Domžale 0:2. **Vrstni red:** Maribor 79, Celje 70, Domžale 68, Olimpija 61, Zavrč 49, Rudar 46, Luka Koper 40, Krka 40, Gorica 37, Radomlje 16.

Pordenone izpadel

MONZA - Nogometni Pordenone se po eni sami sezoni vračajo v D-ligo. V povratni tekmi play-outa prvenstva Lega Pro so namreč s 6:3 izgubili v Monzi, potem ko so že vodili z 2:0. 2:0 za Monzo je bil tudi izid prve tekme.

ODOBJKA - V 1. krogu svetovne lige je Italija na gostovanju s 3:1 dva krata premagala Avstralijo.

ROKOMET - Lliga prvakov, polfinalne: FC Barcelona - KS Vive Kielce 33:28 (16:14); Kiel - Veszprem 27:31 (13:13).

KOŠARKA - Polfinale končnice A1-lige, 1. tekma: Umana Benetke - Reggio Emilia 87:70.

ODBOJKA - Marko Kalc, kondicijski trener Slovakov

V svetovni ligi in na EP

Marko Kalc
OK KOPER

Tržaški Slovenec Marko Kalc bo postal prvi zamejski trener z nastopom v svetovni odbojkarski ligi. Do sedanji trener koprskih prvoligašic je namreč postal kondicijski trener moške reprezentance Slovaške, ki v svetovni ligi nastopa v tretji jakostni skupini, s to reprezentanco pa bo sodeloval tudi vse do evropskega prvenstva, ki bo oktobra letos v Italiji in Bolgariji.

Kalc, ki ga je v slovaškem štabu želel imeti italijanski selektor Slovaške Flavio Gulinelli, se z reprezentanco zdaj mudi na pripravah v Turčiji, prihodnji teden se seli v Nemčijo, do jeseni pa bo kar dvakrat poletel preko oceana. V Mehiki ga že junija čaka eden od turnirjev v okviru svetovne lige, na evropsko prvenstvo pa se bo Slovaška pripravljala tudi v Braziliji. V svetovni ligi igra Slovaška v skupini z Mehiko, Grčijo in Kitajsko, poleg v Mehiki pa bosta turnirja tudi v grškem Solunu in domaći Bratislavu. Na EP 2015 bo Slovaška nastopila v zelo težki kvalifikacijski skupini v kraju Busto Arsizio. Njeni nasprotniki bodo Finska, Rusija in Srbija.

Za Kalc predstavlja vpoklic v slovaško izbrano vrsto ne le lepo zadosečenje, temveč tudi poklicni iziv in nadgradnjno znanja, saj ima v tej vlogi izkušnje že s poklicnih prvenstev v Italiji (V Trstu z Adriavolleyjem in v Bocnu pri klubu Brillrover Südtirol), bil je tudi trener za kondicijo pri slovenskem odbojkarskem velikanu ACH

Volley, v Romuniji pa je sodeloval s kluboma Zalau in Tomis Constanta.

Kljub temu, da ga ne bo do zgodnjie jeseni, so v upravi OK Koper še naprej pripravljeni z njim sodelovati tudi glede vodenja (kot glavni trener) deklet Luke Koper v najvišji slovenski ligi. (ak)

SOLSKI ŠPORT Jadralka Sirene državni prvak

Jadralka TPK Sirena Jana Germani je osvojila prvo mesto na državnem finalu šolskih iger za višje srednje šole na jezeru Viverone v Piemontu. Regate so potekale na jadernicah tipa FIV555, udeležilo pa se jih je 14 posadk iz cele Italije. Jana, ki pri slovenskem klubu iz Barovelj tekmuje v razredu 420, je tekmovala na krmilu štiričlanske posadke ekipi ISISI Nautico. Posadka si je priborila nastop na državnem finalu z zmago, osvojeno na deželnih fazi, ki se je odvijala v prvi polovici maja v Miljah.

Od jutri Pokal Kras za »začetnike«

Jutri se bo v Repnu s tekmami začetnikov začel nogometni Pokal Kras, ki ga organizira NK Kras Repen. Na igrišu 11:11 se bodo v skupini A med seboj pomerili Sovodnje, San Giovanni, Roianese in NK Jadran. V skupini B pa Kras, Zarja Breg, Cgs in Ajdovščina. Jutrišnji spored: 17.00 Sovodnje - San Giovanni, 17.30 Roianese - Jadran, 18.00 Sovodnje - Roianese, 18.30 San Giovanni - Jadran, 19.00 Sovodnje - Jadran, 19.30 San Giovanni - Roianese. V sredo (od 17.00 dalje) bodo na vrsti dvoboji v skupini B. V petek, 5. junija, bodo polfinalne tekme. Turnir se bo končal v nedeljo, 7. junija, ko bodo igrali tudi cicibani. V skupini A: Kras, Roianese, Komen, Zarja. Skupina B: Breg, San Giovanni, Sistiana, Ufm. V sobotnih jutrinih urah bodo prišli na svoj račun še mlajši cicibani.

GORICA - Zaključni dan telovadnih in plesnih skupin

Olympia ima talent

Aplavzi in visoke ocene za nastopajoče, »neodobravanje« za nastop trenerjev

Olympia ima talent je bilo ime letošnji zaključni telovadni akademiji ŠZ Olympia, na kateri so se vse društvene telovadno-plesne skupine poslovile od sezone.

Predšolski otroci skupine gymplay so se predstavili v točki Agility dog, s poligonom "po pasje". Najmlajši orodni telovadci so pripravili kratke prikaz dela, srednja in starejša skupina pa sta nastopili najprej v parterju, nato še na skokih na trampolinu.

Mlajša show dance skupina je zapseala na glasbo Bang Bang, starejša skupina pa s točko s stolcami (Seexteen tons) in točko s palicami in klobuki Uptown Funk.

Mlajše deklice ritmične gimnastike so nastopile s pisanimi žogami na glasbo High School Musical, starejša skupina ritmičark je pripravila dve točki Fireball brez revizita in pa sklepno točko s kolebnicami, ki je publiko zelo naudušila.

Seveda, nekaj je bil tudi NE-talentov: trenerka Marija ni zapela pesmice Majhna sem bila, žirija (Miss Mojca Pintar, Madam Petra Crosatto in Lady Veronika Devetak) jo je takoj oce-

nila s tremi X. Tudi trenerka Gioia ni imela sreče: cirkuske vragolije niso zadovoljile žirije in publike, ki je glasovala s pomočjo zeleno/rdečih tablic. Še slabše je šlo trenerki/ vrvovodki Damijani, ki jo je žirija ocenila s tremi X, publike pa je celo ...žvižgal! »Nezadovoljna« je bila žirija tudi s trenerjema/telovadcem Mihcom in Matijom, publike pa jima je močno zaploskala. Nastopajoči so bili vedno "zeleno" na-

Z nastopa v Gorici

grajeni, in tudi žirija ni nobeni skupina dodelila treh X.

Zmagovalce, to pa so bili vsi, je nagrađil predsednik društva Mihael Corsi s spominsko kolajno, v imenu ZSŠDI

Obvestila

ŠD ZARJA IN Š.C. MELANIE KLEIN od 22.junija do 3. julija prijetea Nogometni kamp za osnovno in srednješolce. Vpisovanja na: www.melanieklein.org ali v društvenem uradu (ul. Cicerone 8) ob ponedeljkih od 15. do 19. ure, ob sredah od 9. do 13. ure in ob četrtek od 14.30 do 18.30. Info na www.melanieklein.org, info@melanieklein.org, 3457733569 Število mest omejeno.

AŠZ SLOGA in ZSŠDI prijetea odbojkarski kamp od ponedeljka, 15. do srede, 24. junija. Kamp bo potekal v telovadnici openske srednje šole in je namenjen deklcam in dečkom med 6. in 13. letom. Prijave in informacije do 10. junija na tel. 040-635627, sloga.info@gmail.com.

PLAVALNI KLUB BOR organizira intenzivni tečaj plavanja za otroke od 4. do 8. leta starosti v bazenu Bianchi v Trstu drugi, tretji in četrti teden v juniju. Za informacije in vpis pošklicite na 04051377 (ob delavnikih v popoldanskovečernih urah) ali pa pošljite sporočilo na elektronsko pošto: urad.bor@gmail.com.

AŠD POLET, ŠPORTNA ŠOLA POLET/KONTOVEL in ZSŠDI organizajo košarkarski kamp v Prosvetnem domu in na Pikelcu na Opčinah. Prva izmena od ponedeljka 22. junija do petka 26. junija 2015, druga izmena od ponedeljka 29. junija do petka 3. julija 2015. Kamp je namenjen dečkom in deklcam letnikov 2002 in mlajših. Info: Damjan Košuta – 348/3342397 ali Erik Piccini – 340/4685153, emali: poletkosarka@libero.it

TPK SIRENA v sodelovanju z ZSŠDI vabi na predstavitev knjige V SOLI JADRANJA - Jadranje na Optimistu, ki bo v petek, 5. juniju, ob 18.30 na društvenem sedežu, Miramski drevored 32.

AŠD SOKOL, pod pokroviteljstvom ZSŠDI, prijetea kamp minivolley za punčke in fantke letnikov 2008 do 2004 v nabrežinski telovadnici od 15. do 19. junija ob 8.30 do 13.00. Za info na tel. 348-8850427 (Lajris) ali 040-200941; csdsasdskol@gmail.com.

ŠD BREG v okviru praznovanj ob 50-letnici društva bo v soboto, 20. junija (od 17.00 dalje), organiziral »revival« vseh nogometarjev, ki so kdajkoli igrali pri Bregu. Za informacije in prijave: 3488837370 (Paolo) in 335194395 (Livio). 27. junija pa bo v Dolini prijateljski nogometni turnir s pobratenim Kočevjem.

TENIŠKA SEKCIJA ŠZ GAJA - Padriče organizira od 15. junija do 3. julija začetniški in nadaljevalni tečaj za osnovnošolce in srednješolce. Pojasnila in prijave na tel. št. 389-8003486 (Mara).

AŠD SK BRDINA vabi vse člane na udeležbo rednega volilnega občnega zborna v petek, 5. juniju, ob 19.30 v prvem in ob 20.30 v drugem sklicanju na sedežu društva na Opčinah, Repentabrska ul. 38.

AKŠD VIPAVA v sodelovanju z ZSŠDI organizira poletni kotkarski kamp na Peči (Sovodnje) za otroke vrtcev od 29. junija do 3. julija med 8. in 12. uro ter za otroke in mlade osnovnih in nižjih srednjih šol od 15. do 19. in od 22. do 26. junija med 8. in 13. uro. Informacije po tel. 333-953134 (Elena).

TPK SIRENA IN ZSŠDI organizirata dvotedenske jadralne tečaje za otroke od 6. do 14. leta starosti v terminih: od 15. do 26. junija, od 29. junija do 10. julija ter od 13. do 24. julija, od ponedeljka do petka od 8. do 17. ure. Informacije in vpisi na tajništvu kluba v Trstu, Miramski drevored 32, ob torkih od 10.00 do 12.00 ter ob petkih od 18.00 do 20.00, tel. 040-422696, info@tpkcntsirena.it in www.tpkcntsirena.it.

ZGODOVINA - Delo Matjaža Stiblja bodo predstavili v četrtek v Trstu

Bratstvo na delu, knjiga ZTT o mladinskih delovnih akcijah

Pri Založništvu tržaškega tiska je ravnokar izšla knjiga Bratstvo na delu, delovne enote cone A Julijanske krajine, zgodovinarja Matjaža Stiblja. Kot vabilo k branju vam predlagamo nekaj odlomkov.

PROLOG

Vlak iz Tuzle proti Brčkemu tisti dan ni vozil, baje zaradi problemov s pokvarjenim vagonom. Lahko sicer počakata do popoldneva, ko naj bi prispel nadomestni vagon, »ali nije baš sigurno«, je dejal glas, utirajoč si pot skozi cigaretni dim kadilnice, ki se je izdajala za pisarno. Raje kot pre-

polagali v ravni črti proti Brčkemu. »Ajde Ajdin bolan bre, nemoj da sad čitaš novine kad su tu fotoreporter! Pa dal ćemo bit u Mladini, a dečki?«

Vprašanje je letelo proti Tomažu, ki je ciljal skozi objektiv in pospravljal krajino skupaj s portreti mož na spominsko kartico svojega Nikona. Lastnik glas je bil voznik predimenzionirane jeklene kreature, ki jo je upravljal z množico vzvodov, stikal in na pol pokajeno cigareto v kotičku ustnic. »Pa može i to da se dogodi ali mi smo došli, da vidimo gdje su radile omladinske brigade«. Možje, ki jih je ob najnajih besedah popadel lažji napad smerha, so nama s tipičnim bosanskim ježivetovskim humorjem razložili »Da su sad sasvim druga vremena, a plata je pogotovo skoro ista.«

Pri vpogledu v delovanje in skupinsko dinamiko delovnih enot smo soočeni z neskladjem informacij iz različnih virov. Uradna občila tedanjega časa in pričevanja današnjega prinašajo nekoliko drugačno sliko odnosov na akciji kot dokumenti, ki so se oblikovali v samih delovnih enotah.

IZ 1. POGLAVJA: ZNAČILNOSTI MLADINSKIH DELOVNIH AKCIJ

Mladinske delovne akcije so bile eden izmed razpoznavnih znakov jugoslovanske družbe ne le v prvih povojnih letih, temveč vse do konca osemdesetih let 20. stoletja. S svojo proizvodnjo na-

ravnostjo so neposredno pridobile k izgradnji materialne osnove jugoslovanskega gospodarstva in bile pomemben gradnik mozaička družbenih praks, v okviru katerih se je s prostovoljnimi, predvsem fizičnim delom neposredno dokaževalo privrženost in predanost novi socialistični družbi.

biti nadaljnje ure v negotovosti, sva se s kolegom Tomažem podala na pot proti Brčkemu kar z avtomobilom. Sklenila sva se ustaviti nekje po poti in peš prehoditi vsaj delček proge od Brčkega do Banovičev, ki so jo kmalu po vojni, v drugi polovici leta 1946, gradile mladinske delovne brigade iz celotne Jugoslavije. Majhna Lancia Y, ob pogledu na katero bi si roke mel vsak podjetni lastnik avtomehanične delavnice, se je v zgodnjem dopoldnevu ustavila v senci kamnite zgradbe samotne železniške postaje v Bosanski Bijeli. Vzela sva jo za izhodišče sprehoda po tračnicah in nabiranja spominkov, kamnov in z železniških pragov odpadlih vijakov, ki so nemalo načudili carinike ob najinem враčanju domov v Slovenijo.

BOSNA

Bosanska pokrajina je lagodno počivala ujeta v sončno bleščavo, le v daljavi so se slišali vzkliki, pomešani s škrpanjem ogromnega stroja za niviliranje proge. V družbi z njim je desetina mož z zmerno zagretostjo pravljala progo. Zmotila sva jih med premikanjem težkih tirnic, ki so jih

Za mladinske delovne akcije je bilo značilno, da so bile organizirane tako, da je velika večina posameznikov opravljala preprosta fizična dela in bila v delovnem procesu enakopravna. Obstajali sta sicer hierarhična delitev, ki je člane štabov ločevala od drugih članov brigade, ki so delali na delovišču, in delitev med plačanimi strokovnimi delavci, ki so bili na akcijah v manjšini, in neplačanimi brigadirji. Na nekaterih akcijah so za delovno silo uporabili tudi vojne ujetnike in kaznjence. Ščasoma so z rastocim uvajanjem gradbene mehanizacije in specializirane delovne sile delovne akcije izgubile velik del »prvinskosti«, ki so jo imele v prvih povojnih letih.

Poleg velikih infrastrukturnih in gospodarskih objektov so v Jugoslaviji z udarniškim načinom dela izvajali tudi dela manjšega obsega; gradili so šole, vrtce, lokalne ceste, zadružne domove, kanalizacijo, telefonsko omrežje itd. Delavci so tako ob nedeljah povrjavljali stroje v tovarni ali pleskali pišarne, udarniško so obirali koruzo, obdelovali njive. V družbenem delovanju nasploh je bilo »udarništvo« nekaj precej vsakdanjega.

IZ 4. POGLAVJA: ZAČETEK SO-DELOVANJA MED SLOVENSKO IN ITALIJANSKO PROTIFAŠISTIČNO MLADINO MED VOJNO

Med vojno so slovenske sile prevzеле pobudo pri organizirjanju mladine v celotni Julijski krajini. Tako Zveza komunistične mladine Ju-

Predstavitev v četrtek

Več o vsebinah knjige Bratstvo na delu bo mogoče izvedeti na tržaški predstavitvi, ki bo v četrtek, 4. junija, ob 18. uri v prostorih Narodne in študijske knjižnice v Trstu. Ob avtorju Matjažu Stiblju bo prisotna njegova mentorica in avtorica spremne besede Marta Verginella.

povezanosti slovenske in italijanske mladine. Sodelovalo je skupno 12 italijanskih delegatov iz garibaldinske divizije Natisone (ta je bila v sestavu IX. korpusa NOVJ) in iz »mešanega in stičnega ozemlja«.

Italijanski delegati so na konferenci zavzeli do neke mere spokorniško držo pripadnikov naroda, ki je dal svetu Mussolinija, fašizem in vojno. Navkljub občutku slabe vesti in dolžnosti za povračilo dolga slovenski mladini ter izjavam, da so »vaša stališča naša stališča in vaš boj je naš boj«, pa italijanski delegati niso bili pripravljeni spustiti vajeti popolnoma iz rok. Pri konkretnih vprašanjih, kot je bilo na primer vključitev italijanskih enot v IX. korpus NOVJ, so se

Kot formalen začetek sodelovanja lahko štejemo udeležbo predstavnikov italijanske protifašistične mladine na mladinski konferenci v Trebuši, 21. in 22. decembra 1944. Na tej konferenci, ki je bila organizirana v sklopu priprav za 2. kongres ZSM, so razpravljali o nalogah mlađinske organizacije in kot zelo pomembno nalogo poudarili uresničitev dejanske

kazala razhajanja med obema stranema, ki so obetala možnost kasnejših homatij. Slovenski delegati so na konferenci delovali s samozavestjo nekoga, ki je ustvaril lastno vojsko in si lasti pravice prvorodnika za svobodo. Italijani pa so bili prikazani kot nekdo, ki hoče dokazati, da si zaslubi boriti se oziroma delati ob boku slovenske mladine, ki je svojo »vrednost« pokazala s pogumom in pozrtvovalnostjo med NOB. V časopisu Mladina so ob tem zapisali, da italijanska mladina gleda »z občudovanjem na junake, z zmagami venčane podvige slovenske mladine in mladine vseh jugoslovanskih narodov ter skuša iti za njo po isti poti neizprosnega boja proti fašistom in izdajalcem.«

Podobne izjave občudovanja lahko večkrat zasledimo tudi po vojni. Zdi se, da je Italijanska antifašistična mladina postavila jugoslovensko (še bolj pa sovjetsko mladino) sebi za zgled. Na drugi strani pa je bila udeležba v NOB za slovensko mladino, tudi za tisto, ki v njej sploh ni sodelovala, najmočnejši dejavnik potrjevanja nacionalnega avtostereotipa, ki se je kazal v razmerju do Italijanov.

VREMENSKA SЛИKA

Vremenska napoved
Hidrometeorološkega zavoda Republike Slovenije
in deželne meteorološke opazovalnice ARPA OSMER
Temperature zraka so bile izmerjene včeraj ob 7. in 13. uri.

DOLŽINA DNEVA
Sonce vzide ob 5.19 in zatone ob 20.45
Dolžina dneva 15.26

LJUNINE MENE
Luna vzide ob 18.25 in zatone ob 4.45

NA DANŠNJU DAN 1967 - Nenavadno obilno deževje v severovzhodni Sloveniji, do jutra naslednjega dne je marsikje padlo prek 100 mm dežja v 48 urah. Na Hudem Vrhnu na Pohorju so zabeležili 133 mm, v Turškem Vruhu v Halozah 132 mm, v Velikih Dolencih 120 mm in v Bresterinci pri Mariboru 110 mm dežja.

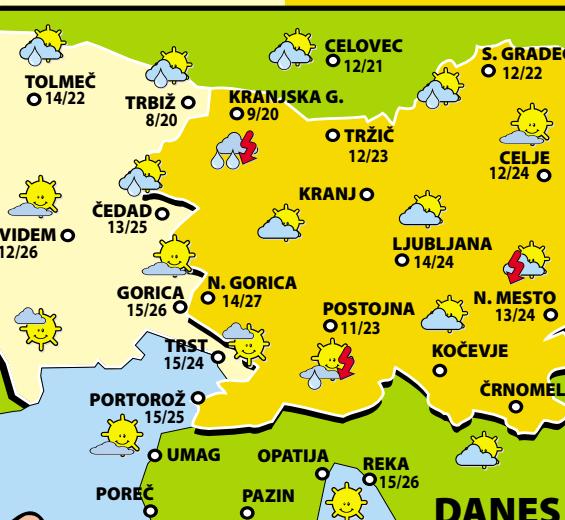
Nad deželo bo najprej s severozahoda še dotele vlazen zrak, kasnejše se bo zračni tlak dvignil, zaradi česar bo začel nad naše kraje dotele bolj suh zrak, ki bo prinesel več stabilnega vremena.

Danes bo spremenljivo, z več oblačnosti v notranjosti dežele, kjer se bodo pojavljale krajevne rahle padavine. Popoldne se bo vreme izboljšalo, predvsem ob obali in po nižinah. Ob obali bo pihal rahel veter.

Ob morju bo večinoma sončno, drugod sprva pretežno, čez dan pa spremenljivo oblačno. V osrednjih in severozahodnih krajih bo občasno nekaj dežja, lahko tudi kakšna ploha ali nevihta. Najvišje jutranje temperature bodo od 10 do 15, najvišje dnevne od 19 do 24, na Primorskem do 26 stopinj C.

Povsod bo jasno ali delno oblačno s prisotnostjo nizke oblačnosti ali megle. V gorah bodo možne nevihte.

Jutri bo povečini sončno in tolo.

PLIMOVANJE
Danes: ob 3.13 najvišje -46 cm, ob 9.17 najvišje 22 cm, ob 14.38 najvišje -18 cm, ob 20.21 najvišje 46 cm.
Jutri: ob 3.42 najvišje -51 cm, ob 9.49 najvišje 26 cm, ob 15.15 najvišje -17 cm, ob 20.55 najvišje 47 cm.

MORJE
Morje je skoraj mirno, temperatura morja 18,5 stopinje C.

TEMPERATURE V GORAH °C
500 m 18 2000 m 7
1000 m 14 2500 m 4
1500 m 10 2864 m 1
UV indeks sredi dneva ob jasnom vremenu po nižinah doseže vrednost 8 in v gorah 9.

V bran pred nesrečami ceste posuli s sladkorjem

SOFIJA - V bran pred vse večjim številom prometnih nesreč je župan v bolgarskem mestu Nova Zagora na jugovzhodu države v skladu s starodavnim legendom naročil posipavanje cest s sladkorjem. »Glede na naraščajoče število smrtnih žrtev v prometnih nesrečah v občini je župan Nikolaj Grozov odredil, da po večjih cestah posujejo 50 kilogramov sladkorja,« so sporočili iz županove pisarne. »Pobuda temelji na starodavni legendi, po kateri posutje cest s sladkorjem preganja zla znamenja,« je še zapisano v izjavi. Bolgarska televizija je predvajala posnetek, kako je Grozov z vrečko sladkorja v roki posipaval cesto. V zadnjih nekaj tednih so na tem območju v prometnih nesrečah umrle štiri osebe, med njimi dva otroka, šest pa je bilo ranjenih.

S pariškega mostu bodo odstranili 45 ton ključavnic

PARIZ - Pariške oblasti bodo jutri začele odstranjevati na tisoč "ključavnic ljubezni", priklenjenih na znani most Pont des Arts, ki je lani skoraj klonil pod njihovo težo. Most za pešce čez reko Seino, s katerega se ponuja eden najlepših razgledov na francosko prestolnico, je zaslovel zaradi ključavnic, ki jih zaljubljenici priklenjejo na ograjo, ključ pa odvržejo v reko. Lani je pod težo ključavnic popustil del ograje. Pariške oblasti so se odločile, da bodo naredile konec uničevanju kulturne dediščine in ogrožanja varnosti obiskovalcev. »Odstranili bomo več kot milijon ključavnic, ki skupaj tehtajo 45 ton,« je sporočil podžupan Bruno Julliard.

INDIJA - Izreden vročinski val v pričakovanju monsunov

V Delhiju se topi asfalt

Število smrtnih žrtev zaradi dehidracije in vročinskih udarov je že preseglo 2000

Zaradi izrednega vročinskega vala se je na ulicah v indijski prestolnici New Delhi topil asfalt in s sabo potegnil bele črte

ANSA

NEW DELHI - Število žrtev vročinskega vala, ki je pred dnevi zajel Indijo, je preseglo 2000, so včeraj sporočile indijske oblasti. Vremenslovci opozarjajo, da bo vročina trajala še najmanj dva dneva, poroča nemška tiskovna agencija dpa.

Večino žrtev je vročinski val zahteval v zveznih državah Andhra Pradesh in Telangana na jugu Indije. Tam je od petek popoldne umrlo več kot 200 ljudi, s čimer se je število smrtnih žrtev v teh državah povzpelo na 1979. O še 62 žrtvah pa poročajo iz zveznih držav Orissa, Madhya Pradesh in Gudžarat ter prestolnice New Delhi. Večina ljudi je umrla zaradi dehidracije in vročinskih udarov. V zvezni državi Andhra Pradesh, ki jo je vročinski val najbolj prizadel, je od 18. maja zaradi vročine umrlo 1490 ljudi.

V Indiji te dni beležijo temperature od 40 do 45 stopinj, občasno pa tudi višje. Vremenslovci opozarjajo, da bo vročinski val trajal še najmanj dva dneva, prvo deževje pa je pričakovati v pondeljek. Tedaj naj bi monsunska deževje zajelo zvezno državo Kerala na jugu Indije, nakar naj bi se postopoma širilo tudi proti severu indijske podceline. Monsun sicer navadno ne prinaša občutne ohladitve, pač pa se še stopnjuje vlaga, ob velikih količinah padavin pa je tudi nevarnost poplav.

Vročinski val je zajel velik del Indije vse od zvezne države Tamil Nadu na jugu pa do Himachal Pradesha ob vzhodu Himalaje. V Indiji zaradi vročine vsako leto umre na stotine ljudi, največ žrtev pa je med najrevnejšimi. (STA)

SLOVENIJA - Akcija 0,0 šofer - trezna odločitev

Vozniki, pozor

V maju 419 voznikov pozitivnih pri alkotestu - Od jutri nov teden kontrol

LJUBLJANA - Policija je od 15. do 24. maja, ko je izvajala akcijo 0,0 šofer - trezna odločitev, odredila 11.138 alkotestov, od katerih jih je bilo 419 pozitivnih. Policisti so pri tem začasno odvzeli 329 vozniških dovoljenj in pridržali 18 oseb, v 121 primerih pa so odstopili od pridržanja, so sporočili s policije. Z jutrišnjim dnem pa slovenska policija začenja z novo akcijo nadzora nad vozniki pod vplivom alkohola.

Policisti Policijske uprave (PU) Ljubljana so v času trajanja akcije opravili 2387 preizkusov alkoholiziranosti, pri čemer jih je bilo pozitivnih 121, dva voznika pa sta preizkus odklonila. Zaradi vožnje pod vplivom alkohola so pridržali štiri voznike motornih vozil.

Na območju PU Maribor so v času trajanja akcije odredili 2037 preizkusov alkoholiziranosti. V 49 primerih so ugotovili vožnjo pod vplivom alkohola, odredili pa so tudi deset strokovnih pre-

glevov za ugotavljanje prisotnosti alkohola, drog in drugih psihoaktivnih snovi ter zoper dva voznika odredili pridržanje.

Na območju PU Kranj so odredili 1150 preizkusov alkoholiziranosti, od katerih je bilo pozitivnih 30, in štiri strokovne preglede. Zaradi vožnje pod vplivom alkohola so pridržali tri osebe. Policiisti murskosoboške policijske uprave so odredili 632 preizkusov alkoholiziranosti, pri tem pa so ugotovili 32 prekrškov zaradi vožnje pod vplivom alkohola.

Na območju PU Koper so preizkus alkoholiziranosti odredili 387 voznikom, med njimi jih je 18 prekoraciilo mejo dovoljenega alkohola. Osmih voznikom je alkotest pokazal več kot 0,52 miligrama alkohola v litru izdihanega zraka, kar pomeni poleg glob 1200 evrov tudi 18 kazenskih točk in posledično prenehanje veljavnosti vozniskega dovoljenja.

Policisti iz območja PU Nova Gorica so odredili 224 preizkusov alkoholiziranosti, pri čemer so ugotovili 19 kršitev vožnje pod vplivom alkohola. Zoper devet kršiteljev so zaradi zaznane višje koncentracije alkohola v izdihanem zraku podali obdolžilni predlog na sodišče, začasno pa so jim odvzeli tudi voznisko dovoljenje.

Že jutri pa policija začenja z novo akcijo 0,0 šofer - trezna odločitev, ki bo potekala do nedelje, 7. junija. Namen akcije bo udeležence v prometu spodbuditi k odgovornemu in treznemu ravnanju v prometu tudi v poletnih mesecih, ko se število prometnih nesreč zaradi alkohola, prepovedanih drog in drugih psihoaktivnih snovi poveča. Časovno je akcija usklajena z vseevropsko akcijo za zmanjšanje števila prometnih nesreč z naslovom Alkohol in droge, ki jo sočasno izvajajo vse evropske policije. (STA)

Letošnji maj za slabo stopinjo toplejši od povprečja

LJUBLJANA - Povprečna temperatura iztekajočega se maja je bila za slabo stopinjo Celzija višja od povprečja obdobja med letoma 1991 in 2010, so za STA pojasnili na Agenciji RS za okolje (Ars). Nadpovprečno topli so bili predvsem dnevi do 19. v mesecu. V Ljubljani z okolico so zabeležili 12 dni s padavinami. Po podatkih Arsja je v maju do vključno 27. dne meseca v Ljubljani z okolico padlo 126 milimetrov dežja, kar je 17 milimetrov več, kot znaša povprečna količina dežja v letih od 1991 do 2010. Največ dežja je padlo med 21. in 24. majem. Povprečna majska temperatura je do vključno 27. dne meseca v Ljubljani z okolico znašala 16,4 stopinje Celzija, kar je 0,3 stopinje več od povprečne temperature v obdobju med 1991 in 2010. Povprečna dnevna majska temperatura je trikrat presegla 20 stopinj, najbolj 19. maja, ko je doseglj 21,1 stopinje. Najhladnejši je bil 23. maj, ko so termometri pokazali 10,9 stopinje. Najtopljejši maj v zadnjih desetih letih je bil leta 2009, ko je povprečna temperatura za Ljubljano z okolico znašala 18,1 stopinje, najhladnejši pa leta 2013 s 14,7 stopinje. Največ padavin je padlo leta 2013, ko so jih zabeležili 217 milimetrov, najmanj pa letih 2008 in 2014, ko je v povprečju padlo 94 milimetrov padavin.